

เข้าตามตรอก

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ปล่อยใจนะ ทำใจสบายๆ แล้วฟังธรรม เราชวนขวยมา เราชวนขวยมาเพื่อจะฟังสังฆธรรม สังฆธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารื้ออกันธรรม มา แล้ววางธรรมวินัย เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะวางธรรมวินัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องมีองค์ความรู้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องมีความจริงในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ความที่จะมีความรู้มีความจริงขึ้นมามันต้องมีประสบการณ์ มีการกระทำมาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำมาแล้ว สิ่งที่ทำมาแล้ว ขณะที่กระทำ เห็นไหม คุณิ บุญเพนิวาसानุสตีญาน จตุปปาตญาน อาสวักขญาน นั่นคือสังขะ คือความจริง แต่ความจริงนี้ผ่านพ้นไปแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสวยวิมุตติสุข ขณะที่เสวยวิมุตติสุข เห็นไหม มันพ้นออกไปจากโลก นี้กามภพ รูปภพ อรูปภพ มันพ้นออกไปจาก ๓ โลกธาตุ

พอมันพ้นออกไป สิ่งที่เสวยวิมุตติสุขๆ มันสมความปรารถนา สมความปรารถนากับที่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญานิการมา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย การแสวงหา การได้กระทำมา เริ่มต้นตั้งแต่ทำมา เริ่มต้นตั้งอธิษฐานว่าจะปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ ปรารถนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้แสวงหา ได้ค้นคว้ามา เห็นไหม เส้นทางมันยาวไกล เส้นทางมันยาวไกลนัก

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญานิการมา แล้วเวลาออกมาประพฤติ ปฏิบัติอยู่ ๖ ปี ไปทุกข์ไปยากขนาดไหน ทุกข์ยากขนาดไหน ขนาดที่ว่าพร้อมๆ แล้ว มันยังทุกข์ ยากขนาดนั้น นี่พญามารๆ ในใจ มันไม่ปล่อยใครให้หลุดไม้หลุดมือจากมันไปหรอก มันพยายาม ครอบงำทั้งนั้นแหละ

ที่นี้พยายามครอบงำ เห็นไหม พยายามครอบงำ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ประพฤติปฏิบัติจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ แล้วเสวยวิมุตติสุขแล้ววางธรรมวินัย วางธรรมวินัยคือเทศน์ธรรมจักๆ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเทศน์ธรรมจักๆ นั้นมันคืออะไรละ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีความรู้จริงขึ้นมา เห็นไหม

คูสิ เวลาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดขึ้นมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ โลกนี้ไม่มี คำว่า “โลกนี้ไม่มี” หมายถึงว่า คูสิ ในป่าในเขามันไม่มีถนนหนทางหรือ มันไม่มีเครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆ ที่จะให้เราไปสุข ไปสบายหรือ ฉะนั้น คนที่จะเดินป่า คนที่เดินป่าเขาเป็นนายพรานป่า เขามีเสบียงกรังของเขา เขารู้การดำรงชีวิตในป่าของเขา เขาหาอาหารในป่านั้นได้ แต่ถ้าเราหลงป่า เราอะไรละ เราก็กินน้ำของเราไปเท่านั้นแหละ ยอดไม้ใบไม้ เราก็กินเหมือนสัตว์ไป เพราะการดำรงชีวิตในป่าเราไม่ชำนาญเหมือนเขา สิ่งที่มีมันไม่มี มันก็ป่าเขาลำเนาไพรนั่นแหละ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาด้วยประสบการณ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ นี่คือความจริง นี่คือความรู้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมจักๆ ก็แสดงธรรมจักๆ ที่นี้ไง แสดงธรรมจักๆ ไป เห็นไหม คูสิ แบบแปลนแผนผังมันมีของมันขึ้นมา แบบแปลนแผนผังมันมีขึ้นมาจากไหนละ? มันมีขึ้นมาจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสวยวิมุตติสุข ทำไมมันถึงเสวยวิมุตติสุขละ ทำไมจิตนี้มันพ้นออกไปจากมารได้ละ สิ่งที่มีมันพ้นออกไปจากมารมันต้องมีสิ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปที่ยวสวน เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เราต้องเป็นเช่นนั้นด้วยหรือ แล้วฝั่งที่ตรงข้ามที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันมาจากไหนละ สิ่งที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ก็องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่เวลารื้อค้นค้นคว้ามานะ อาสวักขยญาณในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอันนั้นมันยืนยัน มันยืนยันว่าสิ่งนั้น สัจธรรมๆ เป็นความจริงอันนั้น แล้ววางธรรมวินัย เวลาเทศน์ธรรมจักๆ ก็วางธรรมอย่างนี้แหละ สิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสรู้มา ตรัสรู้มา เห็นไหม อริยสัจ ๔ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค นี่คืออะไร? นี่คือการแปลนแผนผังเครื่องดำเนิน เทศนาว่าการให้เราประพฤติปฏิบัติให้มีความจริงขึ้นมาในใจของเรา

ถ้ามีความจริงขึ้นมาในใจของเรา เราก็จะหลุดพ้นจากกิเลสไป เหมือนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ไปเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ถ้ามันมีอย่างนี้ด้วยเขาวนด้วยปัญญา มันต้องมีฝ่ายตรงข้ามที่คนไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันต้องพ้นได้ ถ้ามันมีสิ่งใดอยู่ มันมีขาวต้องมีดำ มีถูกต้องมีผิด มีได้ต้องมีไม่ได้ มีเจริญแล้วต้องมีเสื่อม มันมีของมันอยู่ตลอดไป เห็นไหม ถ้ามันมีของมันตลอดไป นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษาแบบนี้ ศึกษาแบบนี้ มีความจริงแบบนี้ ถึงได้วางธรรมวินัยเป็นแบบแปลนแผนผัง

เห็นไหม แปลน แปลนนี้เป็นทฤษฎี เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็ไปศึกษากัน เวลาเราไปศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันซาบซึ้งนะ ซาบซึ้งเพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันเป็นความมหัศจรรย์ เป็นความมหัศจรรย์เพราะว่าเวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันเหนือโลก มันมหัศจรรย์มาก นี่ความมหัศจรรย์ของมัน เราไปศึกษาขนาดไหน เราไปศึกษาแบบแปลนแผนผังมาว่าจะเป็นสมบัติของเราๆ เห็นไหม มีการศึกษา

เวลาพุทธศาสนาวาง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกให้ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ มีการปริยัติ มีการศึกษา ถ้าไม่มีการศึกษาเลย ศาสนามันจะมั่นคงมาได้อย่างไร ศาสนามันจะมั่นคงได้ ชาวพุทธเราต้องมีสติปัญญา มีความรู้ มีองค์ความรู้เป็นความจริงของเรา เราก็ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากัน คุณดี ถ้าเราไม่ศึกษา ประเพณีวัฒนธรรมของชาวพุทธ พ่อแม่ก็พาเข้าวัดเข้าวา ก็เข้าใจเรื่องพระเรื่องเจ้า ถ้าใครไปคลุกคลี ไปอยู่วัดอยู่วา ยิ่งซาบซึ้งเข้าไปใหญ่ เห็นนี่เห็นความเป็นไป

ถ้าไปเจอครูบาอาจารย์ที่ดี หลวงปู่หลวงตาที่เป็นพระที่ดี เราเข้าไปคลุกคลีกับท่าน ชีวิตดำรงอย่างนั้น นี่เราก็ไปอาศัยอยู่อย่างนั้น เราก็ศึกษาจากชีวิตของท่าน ถ้าศึกษาจากชีวิตของท่านมันก็เป็นความซาบซึ้งของใจ นี่พุทธศาสนาถ้าประพฤติปฏิบัติขึ้นมา แต่เวลาคนศึกษา เขาศึกษามาเป็นแบบแปลนแผนผัง เห็นไหม ศึกษาเขา ดูทางโลกเขาศึกษา ศึกษาจบแล้วเขาต้องมีใบประกาศของเขา เขาต้องมีการทดสอบ มีการวัดผลของเขา เขาก็ได้วุฒิมาเพื่อว่ามีความรู้มากมายขนาดไหน

นี่ก็เหมือนกัน เราศึกษาๆ มา เราศึกษามาก็เป็นปัญญาชน มีโวหารนะ มีโวหาร มีมารยาท มีต่างๆ รู้ธรรมไปหมดเลย ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้มันก่น้อยสั้น โดยบอกการดำรงชีวิต สมณสาธูป แหม! รู้ทุกอย่างไปหมดเลย รู้แล้วทำอย่างไรต่อไปละ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ถ้าเรื่องปริยัตินะ ศึกษา มันก็รู้ รู้จริงๆ รู้จริงๆ รู้เสร็จแล้วเป็นอย่างไร รู้เสร็จแล้วมันก็เป็นทัฬหีขวางหม้อ ใจ มันเป็นทัฬหี อยู่ในหม้อ แต่มันไม่เคยได้รับรสของแกงอันนั้น ใจ มันอยู่ในหม้อ มันก็ไม่เข้าใจรสของแกง รส ของอาหารต่างๆ ที่มันรสชาติเอร็ดอร่อยที่เขาคิดกิน ใครได้กินมันจะมีความสุข มีสุขภาพจิตที่ดี สุขภาพกายที่ดี เพราะได้กินอาหารที่ดี สิ่งนี้ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมามันต้องมีจริง นี่ใจ แบบ แพลนแผนผัง แบบแปลนก็คือแปลนใจ ถ้าแบบแปลนนะ

ถ้าความจริงละ ความจริงมันอยู่ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเสวย วิมุตติสุข วิมุตติสุข แหม! มันสุขมาก เสร็จแล้วถึงญาณนะ เพราะถึงญาณว่าจะไปสั่งสอนใคร นี่ ไปดูอาหารคาบส อุทกคาบสก็ตายไปเสียแล้ว ถ้าจะสั่งสอนก็ปัญญาจักขีย์เป็นผู้ที่พร้อม ผู้ที่สมบูรณ์ ที่ฟังธรรมแล้วจะเข้าใจได้ นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงญาณนะ การถึงญาณ เพราะ ธรรมะเหนือโลกมันละเอียดลึกซึ้งนัก มันละเอียดลึกซึ้งนัก แล้วใครจะรู้ได้ ใครจะรู้ได้ แต่เสวย วิมุตติสุขอันนั้นมันมหัศจรรย์

นี้จะบอกว่า ในพุทธศาสนามันมีสิ่งจะความจริง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ธรรมอันนี้มีรัตนะ ๒ มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กับพระธรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีความเมตตา จะรู้สัตว์ชั้นสัตว์ แสดงธรรม จักๆ ขึ้นมา เห็นไหม อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้ว “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะ รู้แล้วหนอ” สงฆ์องค์แรกเกิดขึ้น พอสงฆ์องค์แรกเกิดขึ้น เทศนาว่าการต่อไปจนปัญญาจักขีย์ได้เป็น พระโสดาบันทั้งหมด เทศน์อนัตตลักขณสูตรขึ้นมาเป็นพระอรหันต์ทั้งหมด

คำว่า “เป็นพระอรหันต์ทั้งหมด” นี่มันทำได้ไง แต่มันแตกต่างกันระหว่างองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า นี่เป็นศาสดา ปรรณนาเป็นพระโพธิสัตว์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับ พระปัจเจกพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ ตรัสรู้เอง ตรัสรู้เองใจ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้าแสดงอนัตตลักขณสูตรขึ้นมา ปัญญาจักขีย์เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาด้วยการ ได้ยินได้ฟัง แล้วได้ประพฤติปฏิบัติ ไม่ใช่ได้ยินได้ฟังโดยการศึกษา โดยทฤษฎี เพราะทฤษฎี เพราะทฤษฎีคือศึกษามาเป็นปัญญาชน เป็นผู้มีปัญญา เป็นผู้มีปฏิภาณไหวพริบ เป็นผู้มีมารยาท สังคม เป็นผู้รู้ไปหมด แต่เป็นทัฬหีขวางหม้อ ไม่ได้รับรู้รสอันนั้นใจ

นี่ปริยัติ ปริยัติก็คือปริยัติ การศึกษาก็คือการศึกษาศึกษามาเป็นศึกษา เห็นไหม ถ้าไม่มีการศึกษา ปริยัติ คุณติ เวลาพระกัสสปะพยายามทำสังคายนาคำสังคายนาคำแล้วท่องจำกันมาอีก ๒๐๐ ปีนะ สุกทัยแล้วพอทำสังคายนาคำครั้งที่ ๓ ถึงได้ใจจวาริกกันมา นี่จวาริกกันมาเพื่อเหตุใด? ก็เพื่อความมั่นคงของศาสนา ทุกคนก็ถามความมั่นคงของศาสนา ความมั่นคงของศาสนา นี่ศึกษามาเป็นปริยัติๆ ปริยัติคือศึกษามา แล้วถ้าปฏิบัติละ

ถ้าปฏิบัติ เห็นไหม ปฏิบัติขึ้นมา เราก็ศึกษามาจากแปลน นี่แบบแปลนเหมือนกัน แต่ศึกษามา เรียนปริยัติมาแล้ว คุณติ ถ้าเราเป็นพระป่าของเรา เราบวชมา เราบวชจากอุปัชฌาย์อาจารย์ อุปัชฌาย์ให้มาแล้ว ธรรมเนียม ๕ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ นี่ให้มาแล้ว สิ่งที่ให้ธรรมเนียมมาแล้ว ให้อยู่รูปขมุล ให้อยู่เพื่อประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะปฏิบัติกัน

ถ้าเราจะปฏิบัติกัน เห็นไหม เราจะปฏิบัติกัน นี่จากแปลนๆ จากแปลนขึ้นมา ทฤษฎีเราเอาทฤษฎีมา แล้วถ้าทำความจริงละ ความจริงมันอยู่ที่ไหน ความจริงอยู่ที่ไหน เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เอาความจริงขึ้นมา ความจริงมันอยู่ที่ไหน

นี่คุณติ เวลาปฏิบัติในพระไตรปิฎกบอกว่าต่อไปอนาคต ผู้ที่จะเดินตรอก จีครอกจะเดินบนถนน จีครอกมันจะเดินบนถนนไง ถ้าเราปฏิบัติโดยที่ไม่มีครูบาอาจารย์ เห็นไหม ถ้ามีครูบาอาจารย์ แบบแปลนแผนผังมันมีมาแล้ว แบบแปลนแผนผัง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา วางธรรมวินัย มันชัดเจนของมัน มันชัดเจน ต้องไปตามนั้น ต้องเป็นอริยสัจ สัจจะความจริงมันเป็นแบบนี้

ถ้าสัจจะความจริงเป็นแบบนี้ ใครปฏิบัติธรรมขึ้นมา นี่ศีล สมาธิ ปัญญา เวลามรรคมันเกิดขึ้นมันต้องเป็นแบบนี้ ถ้าเราเป็นแบบนี้ เราศึกษามา เราเชื่อมั่นของเรา ทฤษฎีเราเชื่อมั่นของเราแล้ว นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเชื่อมั่นของเรา เรามีศรัทธามีความเชื่อ ถ้ามีความเชื่อ เราจะปฏิบัติละ

ถ้าเราจะปฏิบัติ เห็นไหม ผู้ที่จะเดินตรอก จีครอกจะเดินถนน ผู้ที่จะเดินตรอกไป ตรอกเห็นไหม ตรอกก็คือสัจจะคือความจริงที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ เข้าตามตรอกออกตามประตู ถ้าเข้าตามตรอก ออกตามประตู แล้วตรอกมันอยู่ที่ไหน

นี่ไง สิ่งที่เขาศึกษากันมาแล้ว ทัพพิขวางหม้อ มันไม่รู้ไม่เห็นของมัน มันไม่มีตรอกมีถนน มีชอกชอยของมัน มันเป็นทฤษฎี ทฤษฎี เห็นไหม คุณติ คุณทางวิชาการ เขาจดจารึกไว้ในกระดาษ มันก็เป็นกระดาษ มันบอกไปหมดแหละ มันก็เหมือนฉาก ฉากที่เขาเล่นกันสิ มันก็มีฉากเหมือนกันทั้งนั้นแหละ มันบอกตรอกชอกชอยหมดแหละ แต่มันเป็นฉากเขาเขียนไว้ มันเป็นผ้าใบผืนหนึ่ง มันไม่มีอยู่จริง

นี่ก็เหมือนกัน ศึกษาธรรมทางทฤษฎีขึ้นมาแล้ว ศึกษาแล้วมันก็เข้าใจหมดแหละ มันบอกแบบแปลนแผนผัง มันบอกไปหมดแหละ แต่ความจริงมันอยู่ไหน พอความจริงอยู่ไหน ถ้าเราจะปฏิบัติขึ้นมา เรามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์บอกให้ทำความสงบของใจเข้ามา นี่เราจะเข้าตามตรอก ออกตามประตู ถ้าเข้าตามตรอก ออกตามประตู มันต้องทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าตามความเป็นจริงนะ แต่ที่พวกมันง่าย ใจเร็วด่วนได้ นี่แล้วใจเร็วด่วนได้มันก็อยู่ที่อำนาจวาสนาด้วย เวลามันมีครูบาอาจารย์ พวกชี้ครอกนะ เวลาไอ้พวกชี้ครอกมันจะเดินถนน ถนนหนทางมันสร้างของมันไป มันจะแถวของมันไป มันแถวของมันไปด้วยอะไรนั่นนะ

นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค...เทวเม ภิกขเว ทางสองส่วนที่ไม่ควรเสพ แล้วทางสองส่วนมันเป็นอย่างไร แล้วมัชฌิมาที่ว่า มัชฌิมาก็มัชฌิมาของกิเลสใจ มัชฌิมาก็ความพอใจของเรานั้นละ ถ้ามันพอใจนี่เป็นมัชฌิมา นั่นละกิเลสทั้งนั้น กิเลสมันคืออะไรละ เห็นไหม อวิชชามันทำให้เกิดสมุทัย สมุทัยสิ่งที่มันนอนเนื่องมากับใจ นี่ความเห็นแก่ตัว ความเข้าข้างตัวเอง ความมั่งง่าย ความต่างๆ มันนอนเนื่องมาหมด แล้วเวลาปฏิบัติขึ้นไปมันก็ว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ สิ่งที่เป็นธรรมๆ เห็นไหม แล้วถ้ามีสังคมาที่ชักนำกันไปแบบนั้น ถ้าสังคมาชักนำกันไปแบบนั้น นี่ชี้ครอก ชี้ครอกมันจะเดินถนน เดินถนนหนทางแล้วมันยังแถวของมันไปอีกนะ เวลาแถวของมันไปมันจะเป็นประโยชน์ใหม่

เวลาครูบาอาจารย์ท่านเป็นธรรมนะ คุณติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสมัยพุทธกาลนะ เวลาใครปฏิบัตินอกกลุ่มนอกทางท่านจะติเตียน โมฆบุรุษทำไมทำอย่างนั้น โมฆบุรุษตายเพราะลาก ลากสักการะทำให้โมฆบุรุษหลงระเริงไปกับโลกเขา นี่โมฆบุรุษตายเพราะลาก แต่ในเวลาโมฆบุรุษ เวลาปฏิบัติขึ้นมาไม่อยากได้อะไรดี นั่นก็ตาย นั่นก็โมฆบุรุษเหมือนกัน

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตีพระสงฆ์ขึ้นมาจะบอกเลย “โมฆบุรุษๆ” คือ บุรุษเปล่าๆ โมฆะคือว่างเปล่า ไม่มีสิ่งใดใจ มันไม่มีประโยชน์สิ่งใดๆ เลย นี่เวลาองค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้ายังมีพระชนม์ชีพอยู่ สิ่งใดๆ ที่ปฏิบัติมาท่านพยายามจะชักเข้ากรอบ จะชักเข้ากรอบตลอดเวลา นี่พูดถึงภาคปฏิบัติ เห็นไหม

ภาคปฏิบัติเราต้องสร้างถนนหนทางของเราขึ้นมาเอง ผู้ที่จะเดินตรอก ตรอกมันอยู่ไหน ถ้าตรอกมันมี ผู้ที่เขาเคยเดินมาแล้ว ผู้ที่เขาวิ่งขึ้นมา นี่เห็นจี้ครอก จี้ครอกมันเดินกว้างอยู่บนถนน แล้วมันยังทำร้ายเขาไปทั่ว มันยังฉกชิงวิ่งราวของคนไปทั่ว นั่นพวกจี้ครอก

นี่เหมือนกัน เราจะเป็นอะไร ถ้าเราจะเป็นจี้ครอก เห็นไหม เราจะปฏิบัติเอามักง่าย ทำสิ่งใดก็ว่าสิ่งนั้นจะเป็นธรรมๆ ไอ้พวกจี้ครอก นี่จี้ครอกเพราะเราเห็นนะ เราเห็นคนทำความชั่ว เห็นคนทำความไม่ดี เราเห็นแล้วเราไม่อย่างทำอย่างนั้นเลย เราไม่อย่างทำอย่างนั้นเลย เพราะถ้าเราเป็นคนมองเห็น มองเห็นเพราะอะไร เพราะเรายังไม่ได้ทำชั่วไปกับเขา แต่ถ้าวันไหนเราไปร่วมกลุ่มกับเขา เราไปทำอย่างนั้นเพราะด้วยความจำเป็นของเรา ด้วยความเชื่อของเรา ด้วยความหลงใหลของเรา เราทำไปแล้วเราจะเห็นไหมว่าเราเป็นจี้ครอก เราจะเห็นไหมว่ากิเลสตัดหาความทะยานอยากอยู่เต็มหัวใจของเรา? เราก็ก่อนไม่เห็นหรอก เพราะอะไร เพราะจิตมันเสวยอารมณ์ มันทำไปแล้ว สัญญาอารมณ์มันเต็มไม้เต็มมือไป มันไม่เว้นไว้ให้เราจะไปคิดอย่างอื่นเลย มันก็บอกว่า “นี่ไง ปฏิบัติธรรม นี่ไง ปฏิบัติธรรม”

ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติแล้ว คุณติ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “โมฆบุรุษ โมฆบุรุษ โมฆบุรุษ” ท่านติเตียนมาตลอดเวลา ติเตียนขึ้นมาเพราะเตือนสติใจ ใครที่เตือนแล้วมีเขาวน มีปัญญา มีอำนาจวาสนา เขาจะสำนึกตัวของเขา แต่ถ้าใครเตือนแล้วมันไม่มีสติไม่มีปัญญา ไม่มีอำนาจวาสนา เขาจะลิกขาลาเพศไปมันเรื่องของเขา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะรื้อสัตว์ชนสัตว์ รื้อสัตว์ชนสัตว์ก็ต้องให้จิตใจเขาพร้อมปรารถนาที่เขาจะแก้ไขตัวของเขา แล้วมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้แนะ เป็นผู้ชี้แนะ เห็นไหม

ในปัจจุบันนี้ เวลาสมัยหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านบอกทำชั่ววัตรๆ ทำชั่ววัตรนะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงตาเป็นสิ่งที่น่าเคารพบูชามาก น่าเคารพบูชาเพราะอะไร น่าเคารพบูชาถ้าผู้ที่อุปัฏฐากเขาศึกษาจนเขาทำได้แล้วด้วยความชำนาญ อุปัฏฐากครูบาอาจารย์องค์ใด ครูบาอาจารย์องค์นั้นท่านจะสะดวกสบายของท่าน แต่ทำไมท่านผลักออกล่ะ ใครมาอุปัฏฐาก ๓ ปี ๔ ปี ท่านจะเปลี่ยนๆ ตลอดเวลา เปลี่ยนตลอดเวลาเพราะอะไร เพราะให้เขาวนเข้ามา

หลวงปู่มั่นท่านจะบอกเลย “ให้มันมีข้อวัตรปฏิบัติติดหัวมันไป ติดหัวมันไป ถ้ามันมีข้อวัตรติดหัวมันไปมันจะเอาตัวรอดได้” นี่ท่านจะหมั่นเวียนเข้ามา หมั่นเวียนเข้ามาๆ เพื่อจะมาฝึกหัดๆ ฝึกหัดมันให้มีสติปัญญา เพราะเราจะเข้าใกล้ครูบาอาจารย์มันต้องมีสติ มันทำอะไรมันจะมีความผิดพลาด ถ้าความผิดพลาด มันฝึกหัดสติขึ้นมา ถ้าฝึกหัดสติมันก็มีที่ยึด จิตมันก็มีที่เกาะที่พึ่งอาศัย เห็นไหม

นี่หลวงตาก็เหมือนกัน ถ้าใครไปอยู่บ้านตาดสมัยก่อน ๕ ปี ให้ออก ๕ ปี ให้ออก ไม้ให้เกินนั้น เว้นไว้แต่ผู้ที่รับผิดชอบในวัด นอกนั้นมา ๓ พรรษา ๔ พรรษา ท่านให้ออกแล้ว แต่ถ้าคนที่มาฝึกหัดจนชำนาญแล้ว มาฝึกหัด นี่จากไม้คิบบๆ เข้ามา จากเวลาเข้ามานี้ก็ขวางโลกเข้ามา หลวงตาท่านใช้คำว่าหมาคาบขี้ข้าวหลามมา มันคาบขี้ข้าวหลามมา มันขวางเขาไปหมด เพราะอะไร เพราะว่ามันคิดว่ามันมีความรู้

นี่เง เรียนทฤษฎีมา แบบแปลนนี่เรียนมาหมด รู้หมด เป็นปัญญาชน มีปฏิภาณไหวพริบ มีโวหาร มีทุกอย่างเลย ทัพพีขวางหม้อ มันศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา มันไม่มีสิ่งใดมาหรอก ไม่รู้อะไรเลย ทำไม่เป็นในหัวใจเลย มีแต่แบบแปลนแผนผัง ไม่มีความจริงใจเลย นี่จำของเขามาทั้งนั้น แล้วมาฝึกหัดๆ มันก็ขวางหม้อไปหมด มันขวางเขาไปหมด มันไม่ฟังใครหรอก

กิเลสไม่เคยฟังใคร แต่เพราะมีคุณธรรมในใจของครูบาอาจารย์ของเรา เขาถึงเข้ามาฝึกหัดๆ ที่นี้ฝึกหัด กว่าจะตัดแปลงแก้ไขขึ้นมา ได้แต่ละคนๆ มันไม่ใช่ของง่ายๆ หรอก แล้วเวลาเขาทำได้แล้ว นี่เข้ากันได้ อยู่กันโดยความเป็นปกติสุข แล้วทำไมไล่เขาออกไป ผลักเขาออกไปเอาคนใหม่เข้ามา เอาคนใหม่เข้ามา เวียนกันอยู่อย่างนั้นแหละ

นี่ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรมๆ เห็นไหม ท่านไม่เห็นกับความสะดอกสบายของท่านเลย ท่านไม่เห็นกับความว่า คนเราปฏิบัติกันฝึกหัดกันจนรู้ใจกันแล้ว แล้วท่านก็ให้ออกไป แล้วก็เอาคนใหม่เข้ามา แล้วก็ฝึกหัดจนรู้ใจแล้วก็ให้ออกไป แล้วเอาคนใหม่เข้ามา นี่เง ทำเพื่ออะไรล่ะ นี่พูดถึงว่าคุณธรรมของท่านๆ ท่านไม่เห็นแก่ความสะดอกสบายของท่านเลย ท่านทนเอา ทนให้อั้วพวกหมาคาบขี้ข้าวหลามมา นี่ทนเอา ทนให้อั้วพวกนั้นมันสำนึกตัวว่าขี้ข้าวหลามเขาคาบมา มันขวางเขาไป แล้วมันเป็นหมามันก็ทำอย่างนั้น นี่สัญชาตญาณของมัน มันก็ต้องคาบอย่างนั้นแหละ นี่มัน

คาบมันก็ขวางเขาไปหมด แต่เราปฏิบัติของเราขึ้นมาให้พ้นจากความเป็นหมาง ให้มันเป็นความจริงขึ้นมา

นี่ถ้าครูบาอาจารย์ท่านเป็นธรรม ท่านมองอย่างนั้น ไม่ใช่ชี้ครอก ชี้ครอกมันเดินถนน มันขวางเขาไปหมด ชี้ครอก แต่ถ้าผู้ดีล่ะ? เข้าตามตรอก ออกตามประตู...เข้าตามตรอก ออกตามประตู เข้าตามศีลตามธรรม ถ้ามันมีศีลมีธรรมอยู่ นี่เราจะปฏิบัติใจ นี่ใจ ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ

เวลาการจะประพาศปฏิบัติขึ้นมา มันจำแต่แบบแปลนมา มันจำสิ่งนั้นมา ทัพพิขวงหม้อทั้งนั้นแหละ แล้วกิเลสมันร้ายนัก กิเลสมันร้ายนัก นี่เราศึกษากันมาเรารู้ว่าเราอยากจะทำกิเลส เราอยากจะทำลายมันๆ แล้วหามันไม่เจอ ถ้าหามันไม่เจอ หามันไม่เจอครูบาอาจารย์ท่านบอกว่าทำ ความสงบของใจเข้ามา

เราฝึกหัดกัน เราพยายามกำหนดกัน เราหาใจของเราให้เจอ ถ้าเราหาใจของเราเจอ เห็นไหม ดูแลหัวใจของเรา ใครจะดีใครจะชั่ว ใครจะดีจะร้ายมันเรื่องของเขา มันเวรกรรมของคนนะ คุณิ เวลาเราหาใจขึ้นมา ถ้าเราปลอดโปร่งขึ้นมา การหาใจของเราก็เป็นปกติ เป็นหัดเป็นไ้อขึ้นมามันหาใจไม่สะดวก มันหาใจไม่สะดวก นี่ก็เหมือนกัน เขาจะทำดีทำชั่วมันก็เรื่องของเขา นั่นก็คือลมหาใจของเขา เพราะทำดีทำชั่วมันก็ไปกับจิตดวงนั้นแหละ จิตดวงใดทำสิ่งใดมันก็ต้องได้อย่างนั้น ถ้าเรามีสติมีปัญญาของเรา เราจะทำอย่างนั้นใหม่

ถ้าเราไม่ทำอย่างนั้น เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันต้องมีฝั่งตรงข้ามว่าไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ท่านยังกลับมารักษาใจของท่าน เวลาออกประพาศปฏิบัติขึ้นมา ออกไปกับม้กับมหาดเล็กคนหนึ่ง ออกไป ปัญจวัคคีย์ตามไปอุปัฏฐาก เพราะก็อยากหวังผลๆ

เวลาท่านออกไป ออกไปนี่มันทุกข์มันยากไหม เวลามันทุกข์มันยากท่านออกไปทำไมล่ะ? ก็ออกไปเพื่อค้นคว้าในโพธิญาณที่สร้างสมบุญญาริการอย่างนั้นมา นี่ทำเพื่อใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจนตรัสรู้ขึ้นมาเป็นสัจจะความจริง แล้ววางธรรมวินัยนี้ไว้ เราเป็นสาวกสาวก เราไม่มีอำนาจวาสนาอย่างนั้น เราไม่มีอำนาจวาสนา เราจะปฏิบัติเองรู้เองขึ้นมาด้วยความชอบธรรมอย่างนั้น

เราศึกษามาแล้ว ศึกษามาก็ศึกษาแล้ว มันก็มีสติสัมปชัญญะ ไม่ใช่ศึกษามาแล้วก็จะมารวบรวมเอาอย่างนั้น นี่ปฏิภาณไหวพริบ จำเขามาทั้งนั้นแหละ ทัพพีขวางหม้อ เพราะมันไม่ได้รับรสชาติไง นี่ธรรมโอสถ สิ่งที่เป็นคุณธรรมมันไม่เป็นขึ้นมาในหัวใจเลย ถ้ามันจะเป็นขึ้นมาในหัวใจ เห็นไหม เราต้องกลับมา กลับมาในความเป็นปุถุชนของเรา กลับมาในความเป็นมนุษย์ของเรา

เราเกิดเป็นมนุษย์มีกายกับใจ ถ้ามีกายกับใจ เห็นไหม วิชาอารามมันก็เป็นศาสนวัตถุ ศาสนบุคคล เราบวชเป็นพระขึ้นมาก็เป็นภิกษุ มันต้องมีอารามเป็นที่อยู่ของผู้ทรงศีล เราก็มาอยู่รักษา รักษาแล้วเราก็ดูแลหัวใจของเรา ศาสนวัตถุ ศาสนบุคคล แล้วเราจะทำศาสนธรรมขึ้นมาในใจของเรา ถ้าทำศาสนธรรมขึ้นมา เราจะปฏิบัติแล้ว ถ้าปฏิบัติ คุณี หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงตา ท่านมีคุณธรรมของท่าน ท่านฝึกหัด ท่านปั้นของท่านขึ้นมา

หลวงตานะ เวลาท่านระลึกถึงหลวงปู่มั่น ท่านระลึกแล้วมันซาบซึ้ง มันซาบซึ้ง ท่านพูดนะ สอนตั้งแต่เหมือนกับทารก พุทโธก็ไม่เป็น จิตเจริญแล้วเสื่อมก็ไม่เป็น อะไรก็ไม่ถูก ท่านสอนท่านปั้นมา ท่านปั้นมาตั้งแต่เริ่มต้นเลย แล้วพอเราได้สัมผัสๆ การศึกษาทางโลกมันทันกันได้ การศึกษา เห็นไหม เราศึกษา เราให้เขาศึกษาไปก่อน สุดท้ายแล้วเราก็มาริเณกสน. เราก็มาริเณอุมศึกษา เดี่ยวเราจบดอกเตอร์ดีกว่าเขานึก การศึกษามันเรียนทันกันได้ มันไปกันได้

นี่ก็เหมือนกัน เวลาปฏิบัติๆ ถ้ามันปฏิบัติไปแล้ว ถ้ามันมีคุณธรรมขึ้นมา จากที่ไม่เป็นเลย สิ่งที่ไม่เป็น ท่านสอนนะ เวลาหลวงตาท่านเล่าถึงว่าเวลาหลวงปู่มั่นสอนนะ มันระลึกถึงแล้ว มันอาย เหมือนสอนเด็กๆ เด็กๆ เขาทำไม่เป็น มันจะเป็นผู้ใหญ่มาจากไหน มันก็เด็กๆ ทั้งนั้นแหละ นี่ภาคปฏิบัติมันก็เริ่มต้นมาจากนั้นแหละ

เราก็เหมือนกัน ในเมื่อเรามีแรงปรารถนา เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ เกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา พระเราก็ได้ออกบวชมาแล้ว ได้ต่อสู้กับกิเลส เวลาของเรา พระมีทางกว้างขวาง ๒๔ ชั่วโมง เราปฏิบัติได้ตลอดเวลา ผู้ที่อยู่วัดอยู่ว่าจะปฏิบัติขึ้นมา เราก็ได้ว่างงาน เราก็ได้ตัดสินใจแล้วว่างานนี้เราก็พักไว้ เราจะไปอยู่วัดชั่วคราว เราจะไปอยู่วัด ๓ เดือน อยู่วัดอย่างไร เราก็จริงจังของเรา ถ้าจริงจังของเรา เห็นไหม เราสละมาแล้ว เราไม่ต้องไปสงสัยมัน เรื่องโลกเราไม่ต้องไปสงสัยมัน เรารวมมันมาแล้ว เราจะมาเอาความจริงของเรา เราจะปฏิบัติของเรา

ในเมื่อปรีชา ปฏิบัติ ปฏิเวธ เราจะปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติของเรา เห็นไหม นี่เข้าตามตรอก ออกตามประตู ถ้าเข้าตามตรอก เราก็ปฏิบัติของเราสิ ถ้าไม่เข้าตามตรอก แบบแปลนก็คือแบบแปลนแล้วแบบแปลนขึ้นมา เรามีกิเลสขึ้นมา มันก็เอาแบบแปลนมาอ้างอิง เห็นไหม จี๊ครอกๆ มันจะอยู่บนถนนกว้างๆ แล้วมันไม่มีเลนบังคับ รถมันก็วิ่งไปทั้งนั้นแหละ ไฟเขียวไฟแดงไม่มี ฉันทประพฤติปฏิบัติ ฉันทเป็นยอดคน ลุยมันไปเลย ให้อพวกจี๊ครอก

ถ้าเราเอาความจริง เรามีครูมีอาจารย์ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านค้นคว้ามาขนาดไหน ถ้ามันค้นคว้ามาขนาดไหน ถ้ามันเป็นความจริง ถ้ามันสะดวกสบาย พ่อแม่คน ถ้าปล่อยให้ลูกมันอยู่ตามอำเภอใจของมัน แล้วมันจะเป็นคนดีได้ พ่อแม่ไม่ให้เรียนหนังสือหรือ พ่อแม่ปล่อยให้ พ่อแม่คนไหนบ้างไม่รักลูก พ่อแม่คนไหนบ้างไม่ดูแล ความดูแลก็ต้องฝึกหัดมัน เปลี่ยนแปลงมันอย่าให้มันเอาใจเปรียบใคร อย่าให้เอาใจเปรียบใครเพราะอะไร เพราะกิเลสมันเอาใจเปรียบมันก่อน กิเลส ความไม่รู้ของมัน ความเห็นแก่ตัวของมัน มันจะทำให้มันขวางโลกไป มันจะเป็นหมาคาบป้องข้าวหลามไปข้างหน้า เราไม่ต้องการให้ลูกเราเป็นหมาคาบป้องข้าวหลามไปข้างหน้า เราก็ต้องบอกต้องเตือน ถ้าต้องบอกต้องเตือน เราจะดูแลอย่างไร

ถ้าเราดูแลของเราขึ้นมา เวลาเป็นคนดีมันก็เป็นคนดีของตัวเอง เขาจะเป็นคนดี นี่พ่อแม่ต้องมีความปรารถนาอย่างนั้น นี่ก็เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ของท่านมีความปรารถนามากกว่านั้นอีก ปรารถนามากกว่านั้นเพราะเหตุใด ปรารถนาเพราะศาสนทายาท ผู้จะสืบต่อไป คนที่จะเป็นผู้นำของคนมันต้องมีคุณธรรมในหัวใจของมัน มันต้องมีหลักมีเกณฑ์ ถ้าไม่มีหลักมีเกณฑ์ใครจะเชื่อถือคนคนนั้น ถ้าคนคนนั้น มีใครจะเชื่อถือเขา เขาต้องมีคุณธรรมในใจของเขา ถ้าเขามีคุณธรรมในใจของเขา เขาจะไม่หวั่นไหวไปกับโลกธรรม ๘ เขาจะไม่เป็นโมฆบุรุษ เขาจะไม่หลงใหลไปกับการสรรเสริญเยินยอ

ใครก็แล้วแต่ถ้ามีชื่อเสียง กิตติศัพท์กิตติคุณขึ้นมา ต้องมีคนเข้ามาล้อมหน้าล้อมหลังแน่นอน ถ้าคนเข้ามาล้อมหน้าล้อมหลัง ให้อคนพวกนั้นแหละมันจะชักนำให้เสียหายไป ฉะนั้น ครูบาอาจารย์ท่านจะฝึกหัดขึ้นมาให้มันมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา เพื่อจะไม่ให้มีใครชักนำให้คนคนนั้นเสียหายไป ศาสนทายาทมันก็ต้องสร้างคุณธรรมความจริงขึ้นมาในหัวใจ มันไม่ใช่ทัพพิขวางหม้อมันจะมีความจริงของมัน

ความจริงเกิดขึ้นจากอะไร เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อย่างไร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมา นี้อริยสัจ ถ้าจะความจริง มรรคญาณในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันตรัสรู้เพราะเหตุนั้น แล้วเวลาศึกษา ศึกษาว่ามันก็เป็นทฤษฎี มันเป็นแบบแปลนแผนผัง เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ตามความเป็นจริง ถ้าเราไม่ทำให้เป็นอย่างนั้น มันก็จะเป็นการชำระล้างกิเลสขึ้นมาไม่ได้ตามความเป็นจริงเหมือนกัน

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านทำของท่านขึ้นมาอย่างนั้นแล้ว ท่านมีคุณธรรมในใจของท่าน ท่านเห็นตามความเป็นจริงของท่าน สติ สมาธิ ปัญญา มรรคญาณเกิดขึ้นในใจของท่าน จักขุญาณเกิดขึ้น นี่มีดวงตาเห็นธรรม ถ้ามันมีดวงตาเห็นธรรม เราประพฤติปฏิบัติต่อถึงสิ้นสุดแห่งทุกข์จิตใจของท่านพ้นออกไป ท่านถึงเห็นพวกเราไง ท่านถึงมองกลับมาไง มองกลับมาเห็นพวกจี้ครอกไง

นี่หลวงปู่มั่นท่านถึงพูดไว้แล้ว ต่อไปมันจะแข่งหน้าแข่งหลัง การประพฤติปฏิบัติมันจะไม่เอา มันจะเอาแต่ชื่อเสียง มันจะเอาแต่ลาภสักการะ นี่หลวงปู่มั่นท่านพยากรณ์ไว้หมดแล้วละ เพราะท่านสังเวชใจของท่านไง ท่านถึงได้พยายามวางข้อวัตรปฏิบัติให้ติดหัวมันไปๆ มันละอาย มันละอายของมัน แล้วเวลาปฏิบัติขึ้นมา ถ้าสติมันมีขึ้นมาจริง มันก็จะสร้างฐานขึ้นมาของมัน เราจะมีตรอกมีชอกมีชอยขึ้นมา เราต้องทำของเราขึ้นมา นี่มักโค ทางอันเอกไง มัชฌิมาปฏิปทา มัชฌิมาปฏิปทาเป็นอย่างไร มัชฌิมาปฏิปทา นี่ความเป็นจริงขึ้นมาไง ถ้ามันล้นไป มันก็จะเข้าตรอก เข้าตามตรอกมันไม่เข้านะ มันจะหลุดไปมันจะหลุดไป มันจะเป็นตัวตุน ตุนมันจะหลุดดินไปเลย

นี่ก็เหมือนกัน พอบอกนี่เข้าตามตรอก เข้าตามตรอก ออกตามประตู มันคือสัจจะคือความจริง มันเป็นอย่างนั้น เห็นไหม ว่าธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าธรรมะมีอยู่แล้ว ธรรมะมันจะไม่เสื่อมๆ มันมีของมัน แต่คนจะเข้า คนจะไปรู้อยู่ที่ไหนละ คนจะเห็นความจริงมันมาจากไหน มันไม่มีของมัน ใจนี้ถ้าไม่มีของมัน

สติ เห็นไหม คุณติ เวลาครูบาอาจารย์เข้าตามตรอกๆ ท่านทำความสงบของใจเข้ามา ให้มันมีตรอกมีชอกมีชอยของมัน ถ้ามีตรอกมีชอกมีชอยของมัน เราจะเข้าตามตรอก ออกตามประตู เราจะเข้าตามอริยสัจใจ เราไม่ใช่จี้ครอก

จี้ครอก เห็นไหม จี้ครอกขวางเขาไป แล้วขวางเขาไป กิเลสมันพาขวาง พอกิเลสมันพาขวางก็คิดว่าเป็นความจริง เพราะกิเลส ใครๆ ก็เป็นทาสของกิเลส กิเลสมันก็มีกำลังมากกว่า นี่กิเลสมันพาขวาง แล้วเวลาพาขวางมันก็ทำลายคนอื่นใช่ไหม แต่เวลากิเลสมันขวางในหัวใจละสมาธิก็ทำไม่ได้ สมาธิมันก็ไม่ลง เวลาเกิดปัญญาขึ้นมามันก็เป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาของกิเลสที่เอาไปใช้ซะ แล้วเวลาปัญญาของกิเลสเอาไปใช้ ถ้ามันมีสติมีปัญญาอยู่ มันก็ยังพอประพฤติปฏิบัติต่อเนื่องกันไป

แต่ถ้าสติปัญญามันอ่อนนะ เวลากิเลสมันลากออกไปแล้ว มันน้อยเนื้อต่ำใจ มันทุกข์มันยาก มันคิดมันค้น นี่ทำความเสียหายไปหมด แล้วพอมันไปมันเป็นฌาน โลภก็ขึ้นไป มันเป็นฌาน โลภก็ มันเป็นโลก เห็นไหม ส่งออกอีก นี่จะทำใจให้สงบเข้ามา ใจสงบไปแล้วมันต้องเห็นแสงสว่าง มันต้องเห็นนุ่นเห็นนี่

เห็นอะไรกัน ความเห็นไม่เห็นมันเป็นจรตนิสัยของเขา คนที่เขาเห็น เห็นขึ้นมาเขาต้องปล่อยเข้ามา ถ้าเห็นนั่นคือส่งออก ถ้ามันส่งออกไป ไปรู้ไปเห็นของมัน ส่งออกแล้วมันได้อะไรขึ้นมา ถ้ามันส่งออกไป จิตมันส่งออกไป ถ้าไม่มีสติปัญญา เดียวก็เสีย นี่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านรู้ของท่าน ไม่ให้ใครส่งออก ถ้าส่งออกไป ให้อยู่กับผู้รู้ ให้อยู่กับพุทธโฆ ไม่เสีย จำไว้เลย ให้อยู่กับผู้รู้ ให้อยู่กับพุทธโฆ

เราอยู่กับผู้รู้ของเรา มันจะพ้นจากความเป็นหมาคาบบังข้าวหลาม นี่เวลาเป็นหมาคาบบังข้าวหลาม มันไปคิดไปขวางเขา มันก็ไม่รู้ไม่เห็นของมัน ใ้หนี่ก็เหมือนกัน กิเลสมันก็คิดขวางใจอยู่ มันเป็นหมาคาบกิเลสอยู่ เอากิเลสมาเหยียบมาอำหำหัวใจอยู่ มันก็ไม่ดูแลหัวใจของมัน แต่ถ้ามันมีครูบาอาจารย์คอยชี้คอยนำ เห็นไหม นี่คอยชี้คอยนำขึ้นมา มันพยายามพุทธโฆของมันขึ้นมา พุทธโฆๆ ทำขึ้นมาให้มันได้ ถ้าทำขึ้นมาให้ได้ มันจะมีหลักมีเกณฑ์ พอมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นไป มันจะเข้าชอยนี่เข้าตามตรอก เข้าตามตรอก เข้าตามจิตของเรา เพราะทวนกระแสกลับไปในจิตของเรา

จิตของเรามันทำให้เราสงสัยนะ แล้วเวลาจิตของเราประพฤติปฏิบัติด้วยมารๆ มันก็แฉไปเรื่อย เวลาถนนหนทาง รถมันมีมาก ถนนหนทางรถมีมาก รถเล็กรถใหญ่ต่างๆ แล้วสิ่งที่เขาสัญจรกันไปมา คนดีก็มี คนที่เขาทำทุจริตก็เยอะแยะไป แล้วเราจะไปขวางอยู่อย่างนั้นไหม เราจะเผชิญภัยอย่างนั้นไหม ถ้าเราไม่เผชิญภัยของเรา นี่เราปฏิบัติของเราก่อน ถ้าเราปฏิบัติไปแล้ว เวลาองค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสวยวิมุตติสุขๆ มันไม่มีกิเลสเลย มันไม่มีอะไรมาล่อมาลวงได้เลย
ลองได้หักเรือนยอดของพญามารแล้วมันจบ

แต่ขณะที่ประพาศปฏิบัติใหม่ เราจะเอาอย่างนั้น นี้ด้วยความด้อยปัญญา ด้วยความด้อย
ปัญญา ด้วยวาสนาบารมี มันคิดออกนอกกลุ่มนอกทางไปทั้งนั้นเลย ทั้งๆ ที่อ้างอิงธรรมขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ถ้าไม่ประพาศปฏิบัติ มันก็ได้แต่ทฤษฎีไป นี่ปฏิภาณไหวพริบ
อันนั้นแล้วมันก็ทัพพิขวางหม้อ มันจะไม่ได้ประโยชน์สิ่งใดๆ เลย นี่ศึกษามา ศึกษามาก็เป็นคนดี
คนหนึ่ง ถ้าอยู่ในร่องในรอย ถ้าไม่อยู่ในร่องในรอย มันก็เอาสิ่งนั้นไปปู้ยี่ปู้ยำ เอาธรรมขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปทำลายตัวเองเสียหมด

ถ้าเรามีสติปัญญาละ เราปฏิบัติตามความจริงของเราขึ้นมาละ ถ้าเราปฏิบัติตามความเป็น
จริงของเรา ทำให้ได้ก่อน ไม่ต้องไปหวัง ไม่ต้องหวังว่าตรอกมันเล็กๆ เราอยากมีอำนาจวาสนา
บารมี เราจะไปตามถนนกว้างขวาง

นี่ขนาดเล็กๆ เรายังหาทางเราไม่เจอ แล้วถ้าไปกว้างขวางมันจะไปไหนละ เล็กๆ จะเล็กจะ
ใหญ่ เอาหัวใจเราไว้ก่อน หาดรอกให้เจอ ถ้าทำความสงบของใจนะ เราจะเข้าสู่ตรอก เข้าตาม
ตรอกนะ ถ้าเข้าตามตรอก จิตของใครสงบ ถ้าสงบแล้วรักษาให้ดี รักษาซอซอของเรา ทำความ
สะอาดซอซอของเรา นี่ทางออกกำลังกาย เข้าเราก็เดินเส้นทางนี้ บ่ายเราก็เดินเส้นทางนี้ ถ้าเราก็
เดินเส้นทางนี้ รักษาเส้นทางของเรา เห็นไหม เข้าตามตรอกๆ ออกตามประตู ถ้าเข้าตามตรอกแล้ว
ออกตามประตู มันก็เข้าสู่สัจจะ เข้าสู่ความจริง ถ้าเข้าสู่นี้มันเป็นประสบการณ์ของใจ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุปเพณิวาสนาสติญาณ จตุปปาตญาณ อาสวัภย
ญาณ ญาณที่ชำระล้างกิเลสในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันเกิดขึ้นมาจากไหนละ
เวลาเราไปศึกษาๆ ได้แบบแปลนมาๆ ได้ผ้าใบมาผืนหนึ่ง บอกช่องทางไปหมดเลย แต่ไม่เห็นทาง
ไปเลย แต่เวลาเรามาประพาศปฏิบัติขึ้นมา เรากำหนดพุทโธ ตั้งสติขึ้นมากำหนดพุทโธๆ ถ้าจิตมัน
สงบเข้ามา มันจะมีตรอกมีซอกมีซอซอ มันจะทำให้จิตใจมันก้าวเดิน ก้าวเดินคืออะไร? ทวนกระแ
ง นี่ทวนกระแเสเข้าไปสู่ใจ ทวนกระแเสเข้าไปสู่ใจ นี่เอาใจดวงนี้มากันค้ำ ถ้าใจมันค้ำขึ้นมา
มันจะเป็นความจริงขึ้นมา

ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา จิตสงบแล้ว จิตสงบมันก็มีความสุขแล้วนะ จากที่มันทุกข์มันยาก
ศึกษามาด้วยสติด้วยปัญญา คนที่ขาดสติขาดปัญญา พอศึกษามาแล้วเขาก็รวบรัดเอา รวบรัดเอา

ด้วยจินตนาการ ด้วยศตมยปัญญา จินตมยปัญญาของเขา รวบรวมของเขาเอา เขาไม่ก้าวหน้าต่อไป แต่ของเรานี้ เราศึกษามา จะมากจะน้อยศึกษามา เราก็เป็นแนวทาง แล้วเรามีครูมีอาจารย์คอยชี้ นำ อยู่แล้วด้วยใช่ไหม เราก็ต้องพยายามประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นความจริงขึ้นมา

ถ้าเราประพฤติปฏิบัติเป็นความจริงขึ้นมา เรา รู้จริง เป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิ โส สันติภูมิ โส มันรู้จริงเห็นจริงในใจ รู้จริงเห็นจริงในใจ มันจะหวั่นไหวไปกับอะไรไหม มันจะให้กิเลสมา หลอกมาลวงอะไรล่ะ แต่ขณะที่กิเลสมาหลอกมาลวง มันลุ่มลुकคลุกคลาน เราก็ต้องมีความจริง ของเรามา

ถ้าทำความจริง ถ้าจิตมันสงบมันก็มีความสุข มีความสุขหมายความว่ามันโล่งมันโล่ง มันมี กำลังใจ มันทำอะไรแล้วมันเห็นคุณค่าของชีวิตใจ เวลาคนทุกข์คนยาก นี่ทางโลก คนทุกข์คน ยากจน เขาทำลายตัวเขาเองเลย นี่ก็เหมือนกัน เวลาเดินจงกรมมีแต่ความทุกข์ความยาก ทุกข์นะ ทุกข์จริงๆ เวลาเอาชนะตนเองนิดเดียว ถ้ามีสติมีปัญญานะ ถึงควบคุมมันได้นะ พอกิเลสมันอายุ มันแพ้ มันหายหน้าไปนะ โล่งหมดเลย

นี่พุทโธๆ เวลาพุทโธจะเป็นจะตาย พุทโธๆ โอ๊ย! มันเต็มทีเลย เวลาพุทโธ ถึงเวลามัน ชนะ พอกิเลสมันยอมมันแพ้เลย นี่ถ้ามันจบ รักษาสิ่งนี้ไว้ น้อย่างนี้มันมีความสุข คุณ ใ้ ปัญญาอบรมสมาธิ สิ่งใดก็แล้วแต่ที่มันตกตะกอนในใจของเรา มันเอาสิ่งนี้มาอุ่นกินตลอดเวลา นี้ ของเป็นอดีต ของเนาของบุคคลเขาไม่กิน ใ้เราคิดจนเนาคิดจนบุคคล คิดจนเนาพะ มันยังคิดซ้ำคิด ซากอยู่นะ มันไม่อายุตัวเองเลย มันขาดสติจนไม่รู้ ไม่มีมายอายุ

แต่ถ้ามีสตินะ มียายอายุนะ มันไม่กล้าเสวยเลย มันไม่กล้าคิดใจ “โอ๊ย! คิดอย่างนี้แล้วก็เจ็บ ช้ำน้ำใจ คิดอย่างนี้แล้วก็มีความทุกข์” นี่ถ้ามันมีสติ มันจะหาตรอกของมัน ถ้ามันมีตรอกเข้า พอมิตรอกเข้า มันก็เข้าสู่บ้าน เข้าสู่จิต เข้าสู่ความเป็นจริงของเรา ถ้าเข้าสู่ความเป็นจริงของเรา เข้าตามตรอก ออกตามประตู ออกตามประตู ออกตามหน้าต่าง เขาก็เรียบร้อย เวลาเข้าออกไม่ กระแทกกระเทือนใคร นี่มันเข้าตรอกก็ตรอกของเรา บ้านก็บ้านของเรา ประตูหน้าต่างก็ของเรา มัน ของเราทั้งนั้นแหละ มันไม่เบียดเบียนใครเลย

ถ้าเป็นขี้ครอก มันเบียดเบียนไปหมด เพราะมันไม่ใช่บ้านของเรา เพราะกิเลสมันครอบงำ อยู่ นี่มันไม่ใช่ของเรา มันเป็นกิเลสครอบงำอยู่ใช่ไหม พอเข้าไปมันก็คิดค่าเช่า จะเข้ามามันต้อง

ซื้อบัตรผ่าน ถ้าไม่ซื้อบัตรผ่าน ไม่ให้เข้า นี่ไง ถ้ามันไม่ใช่บ้านของเรา มันเป็นบ้านของกิเลส เพราะกิเลสมันอยู่ในหัวใจของเรา เห็นไหม กิเลสมันก็ครอบงำหมด

ถ้ากิเลสมันครอบงำหมด เราจะต่อสู้กับมัน ถ้ากิเลสครอบงำหมด ทำสมาธิก็ทำไม่ได้ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิมันก็ไม่ได้เรื่อง ทำสิ่งใดก็ล้มลุกคลุกคลานไปตลอดเลย นี่ภาคปฏิบัติ เพราะภาคปฏิบัติมันมีเหตุมีผล ถ้าภาคทฤษฎี มันก็ฟ้าไปผืนหนึ่งเท่านั้นแหละ ตรอกชอกชอยก็เป็นภาพวาดทั้งหมดเลย เห็นไปหมดคนะ นี่ตรอกนั้น ชอยนั้น บ้านหลังนั้น แต่มันวาดอยู่ในฟ้าไปผืนหนึ่ง

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ มันเป็นความจริง มันจับต้องได้นะ จิตมันมหัศจรรย์ ปฏิสนธิจิต เกิดในไข่ เกิดในครรภ์ เกิดในน้ำคร่ำ เกิดในโอปปาติกะ นี่เวลาเกิด กำเนิด ๔ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นทฤษฎี แต่เวลาจิตเราสงบ เราเกิดเป็นคนขึ้นมา เราเกิดเป็นคน แม่ก็บอกว่า เกิดวันนั้น รู้วันนั้น หนูเกิดวันนี้นะ วันนี้นะ ก็แม่บอกทั้งนั้น แล้วเวลาโตมาก็โตมาโดยโลกทัศน์ โลกทัศน์คือสัญชาตญาณของคน คนมีความคิด คนมีอารมณ์ความรู้สึก มันก็โตมาอย่างนั้นแหละ

แต่เวลาเราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยทฤษฎี โดยแบบแปลน แต่เวลาปฏิบัติพุทโธๆ มันสงบเข้ามา อืม! มันสงบนะ มันสงบขึ้นมา เห็นไหม ความสงบมันซื้อขายไม่ได้ มันไม่มีซื้อไม่มีขาย สติ สมาธิ ปัญญา มันไม่มีซื้อไม่มีขาย

คนทางโลกเขาศึกษาๆ เขาบอกมีประสบการณ์ เห็นไหม ประสบการณ์ของเขา เขาฝึกฝนของเขา วิชาชีพของเขา เขาทำงานผ่านงานก็ปี นั่นก็เป็นวิชาชีพ นั่นก็เป็นโลก นี่เขาศึกษาของเขา มา แต่เวลาเราปฏิบัติของเรา เราใช้พุทโธๆ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิขึ้นมา เวลามันปล่อยางเข้ามา เห็นไหม จิตมันปล่อยาง จิตรู้ว่าจิตนี้สงบ จิตนี้ไม่เสวยอารมณ์ จิตนี้ไม่ถือสัญญาอารมณ์

แต่โดยธรรมชาติของเรามันถือสัญญาอารมณ์ทั้งหมดละ มันเป็นสองๆ เห็นไหม คุณติ พุทโธๆ นี่ธรรมชาติของจิต จิตคือธาตุรู้ ใจพุทโธคือระลึกรู้ พุทโธๆ เป็นสอง ความคิด ความคิดก็เกิดจากจิต ทุกอย่างมันเกิดจากจิตหมดแหละ แต่เวลาจิตมันปล่อยางเข้ามาหมดเลย แล้วมันเป็นตัวของมัน ไม่ต้องให้พ่อแม่บอกว่าเอ็งเป็นใคร ไม่ต้องให้ครูบาอาจารย์บอก ไม่ต้องบอกว่านาย ก. คือคนไหน นาย ข. คือใคร ใครมันคือใคร ใครมันอยู่ไหน แล้วไปตามใครละ ถ้าถามอยู่ ไม่ใช่ บัจฉิตตัง ถ้าถามอยู่ ไม่ใช่ สันทิฎฐิโก

ถ้าสันติวิถีโกมันก็รู้ของมัน เห็นไหม สันติวิถีโกมันไหน ชั้นของสมาธิมันก็รู้ของมัน เห็นไหม เราจะเห็นตรอกเห็นซอยของเรา เข้าตามตรอก ออกตามประตู จะเป็นอริยสัจ เข้าตามตรอก ออกตามประตู มันจะเป็นสังขารม ไม่ใช่คิดเอง เออเอง จินตนาการเอง แล้วก็ว่ากันไป พอว่ากันไปแล้ว คิดให้ครบรอบหนึ่งแล้วก็บอกฉันมีคุณธรรม ฉันมีคุณธรรม

มีคุณธรรม ทำไมเที่ยวเร่ร่อน คุณธรรม ทำไมไม่สงบระงับ ทำไมคุณธรรมมันไม่ร่มเย็น เป็นสุขในหัวใจของตัว ถ้ามันมีหัวใจ เป็นสุขในหัวใจของตัว เห็นไหม ครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติขึ้นมา ท่านไม่พูดให้ใครฟังเลย ท่านจะเก็บไว้ในใจเลย เวลาพูดก็พูดกับครูบาอาจารย์ที่สูงกว่าที่เป็นอาจารย์ของท่าน ท่านจะไม่พูดพร่ำเพรื่อ เพราะเราปฏิบัติมาเกือบเป็นเกือบตาย แล้วเขานี้ เขาล้มลุกคลุกคลานอยู่ จี๊ครอกมันเอาแต่ได้ของมันอยู่ มันจะรู้เรื่องอย่างนี้ได้อย่างไร มันไม่มีใครรู้เรื่องอย่างนี้ได้กับเราหรอก เว้นไว้แต่ครูบาอาจารย์ของเราที่ท่านปฏิบัติมา ที่ท่านคอยสั่งสอนเรา มาที่ท่านปกป้องเรา มาที่ท่านดูแลเรา มา ท่านรู้แน่นอน

เวลาปฏิบัติไป หลวงตาท่านขึ้นไปบอกหลวงปู่มัน เห็นไหม “นี่ปฏิบัติมาแล้วได้ผลอย่างนั้นๆ”

“เออ! มันต้องอย่างนี้สิ”

นี่ท่านถามอะไร ท่านบอกอะไรนะ “เออ! มันต้องอย่างนี้สิ” เพราะท่านผ่านมาหมดแล้วแหละ ท่านผ่านมาแล้ว ท่านไปบอกครูบาอาจารย์ ถ้าอย่างนั้นแล้วมันก็ยืนยันกัน นี่ ธรรมสภาจตุรเอตมมุงคละมุตตมัม สิ่งที่ว่าผู้ที่สนทนาศรรมเป็นมงคลชีวิต มงคลอย่างยิ่ง มงคลมันเป็นอย่างนั้น ฉะนั้น เราปฏิบัติมาแล้ว ถ้ามันมีความจริงขึ้นมา เราจะไปบอกกับคนที่ไม่รู้ ไปบอกเขาทำไมล่ะ นี่มันไปบอกเขาทำไม ถ้าบอก มันจะรู้ได้อย่างไร มันเป็นไปได้ นี่ไง จี๊ครอกมันจะแถมของมันไป

แต่ถ้าเป็นผู้ดี ผู้ดี เห็นไหม นี่ผู้ดีเขามีมารยาทของเขา เขาดูแลในใจของเขา ถ้าจิตมันสงบเข้ามา เรารักษาของเรา เข้าตามตรอก เราจะเข้าตรอกของเรา เราจะเข้าสู่สัจจะ เราจะเข้าสู่ความจริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ท่านถึงระลึกถึงฝังตรงข้ามได้ เราที่เกิดมาแล้วแหละ แล้วเราจะไม่รู้จักตัวตนของเรา ถ้าจิตยังไม่สงบ ยังไม่รู้จักตัวตนของเรา เราก็เห็นว่าตัวตนของเราก็คือจิตคิดๆ เราเป็นตัวตนของเรา เป็นสิ่งที่เป็นตัวตนของเรา แต่ตัวตนของเรา ความคิดของคนมันเจริญ มันพัฒนาได้ ถ้าความคิดเราหายๆ เราก็จินตนาการตัวตนของเราได้แค่นี้

แต่เวลาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราใช้ปัญญาของเรา เราจะจินตนาการได้ละเอียดกว่านั้น พอได้ละเอียดกว่านั้น ตัวตนเราเปลี่ยนแล้วละ จากตัวคนที่หยาบๆ มันก็ตัวคนที่ละเอียดขึ้น ตัวคนที่มันเป็นภวาสวะ ตัวคนที่มันเป็นภพ มันก็จินตนาการของมันเรื่อยไป แต่มันจับต้องของมันสิ่งใดไม่ได้ แต่เรากำหนดพุทโธๆ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้ามันปล่อยสัญญาอารมณ์เข้ามา ปล่อยสิ่งที่เป็นคู่ให้มันเป็นหนึ่ง เอกัคคตารมณ์ จิตตั้งมันๆ ปล่อยสิ่งที่เป็นหนึ่ง

ถ้าปล่อยสิ่งที่เป็นหนึ่ง ของที่เป็นคู่ มันกะมันคานกัน ขวากับค้ำมันค้ำมันง้างกัน ตลอดเวลา เวลาปฏิบัติก็เป็นเทาๆ เทาๆ ไปตลอดแหละ มันไม่ขาวสะอาด เวลามันขาวสะอาดขึ้นมา มันสงบเข้ามา เห็นใหม่ นี่ตรอกของเรา เข้าตามตรอกนี้ เข้าตรอกนี้ แล้วเดี๋ยวพอเข้าตรอกแล้วเดี๋ยวตรอกมันก็ตัน พอตรอกมันตัน เพราะมันเป็นสัจจะความจริงอย่างนั้นจริงๆ นะ เวลาตรอกมันตันคือว่าเข้าแล้วเรารักษาไม่เป็น เดี่ยวมันก็เสื่อม มันเสื่อม ขนาดเราเห็นตรอกของเรา แล้วเรายังรักษาตรอกของเราไว้ไม่ได้เลย

ถ้ามันเสื่อมขึ้นมา เห็นใหม่ เราก็ตั้งสติของเราไว้ เราทำของเราได้แล้วแหละ จากที่ว่าเราศึกษาด้วยแบบด้วยแปลนมา ด้วยทฤษฎีมา เราไม่ได้มีความจริงขึ้นมาในหัวใจของเราเลย เราประพฤติปฏิบัติของเราด้วยสัจจะ ด้วยมีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ เป็นหลักชัย หลักชัยทำให้จิตใจมันมีที่พึ่ง มันมีที่เกาะ ถ้าจิตใจเราเร่ร่อน จิตใจเราไม่มีที่เกาะนะ เราก็ไว้ใจตัวเราไม่ได้ ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์เป็นที่พึ่งที่อาศัย มันก็ไม่อบอุ่นหัวใจ เพราะมันมีครูบาอาจารย์เป็นที่พึ่ง มันถึงมีความอบอุ่น ความอบอุ่นที่เราเชื่อมั่นได้ว่าเราปฏิบัติไปแล้วเราจะมีครูบาอาจารย์คอยชี้คอยนำเรา มันมีความอบอุ่น มีความมั่นใจ มันปฏิบัติด้วยความเต็มไม้เต็มมือ แล้วปฏิบัติขึ้นไป พอมันสงบขึ้นมาได้ นี่เราได้สัมผัสแล้ว เราได้รู้จริงโดยความเป็นจริงของเราแล้ว

แล้วถ้ามันเสื่อมๆ มันเสื่อมเพราะธรรมชาติของมัน มันเสื่อมเพราะสรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง ไม่มีสิ่งใดคงที่เลย สิ่งที่เป็นสมาธิได้ สิ่งที่เราเห็นตรอกซอกซอยเราได้เพราะเรามีความอบอุ่น เรามีความมั่นใจของเรา เราถึงฝันทำของเรา ผู้ที่ปฏิบัติใหม่จะรู้ หนูปากคอกนี้แสนยาก การปฏิบัติเริ่มต้นนี้แสนยาก แสนยากเพราะเราจับต้นชนปลายไม่ถูก เราจับสิ่งใดไม่ได้เลย

นี่เราฟังมา เวลาฟังครูบาอาจารย์เทศนาว่าการมา มันก็เป็นที่ความปลื้มใจ เป็นความปลื้มใจได้ฟังธรรม ได้เห็นช่องทาง เห็นช่องทาง เห็นใหม่ หลวงตาท่านบอกว่า เวลาหลวงปู่ท่านท่าน

เทศนาว่าการ นิพพานหยาบเอาได้เลย นิพพานหยาบเอาได้เลย เพราะหลวงปู่มั่นจิตใจของท่านรู้เห็น เป็นจริงหมด ท่านพูดจากความเป็นจริงของท่านมา แล้วเราปฏิบัติมา เราพยายามปฏิบัติอยู่ ปฏิบัติ อยู่ เราก็หวังปรารถนา จิตใจของคนที่เป็นธรรมๆ มันก็พยายามจะรักษา พยายามจะทำความเข้าใจ อย่างนั้น นิพพานหยาบเอาได้เลยๆ

เวลาหลวงปู่มั่นท่านเทศน์จบ นิพพานปิดจิบเลย เพราะอะไร เพราะนี่เป็นความรู้ของเรา แล้วละ เป็นความจริงของเราแล้วละ ถ้าความจริงของเราละ ท่านเทศนาว่าการก็เพื่อจะให้เรามี กำลังใจ เทศนาว่าการนี้เปิดช่องทาง เปิดทางให้เรา เห็นใหม่ เปิดทางให้เรา ถ้าเราปรารถนาที่จะมี ทางออก แต่เราพยายามชวนขวยของเรา เราหาทางออกไม่ได้ ครูบาอาจารย์ของเราท่านเสนอ แนวทางจากใจที่เป็นความจริงขึ้นมา

แต่ท่านเทศนาว่าการตามสังจะความจริงของท่านที่ท่านประพฤติปฏิบัติมา เวลาองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ เทศนาว่าการสิ่งที่ท่านได้ประพฤติปฏิบัติของท่านมา ตามความเป็นจริงอันนั้น สิ่งนี้พอได้ฟังไปแล้วมันก็เป็นสัญญา มันก็เป็นทฤษฎี เป็นต่างๆ แต่ถ้า เราฟังๆ อยู่ เราฟังในปัจจุบัน ปัจจุบันกับปัจจุบันเดี๋ยวนี้มันเป็นหนึ่ง เวลาพูดๆ นี่เป็นสอง อารมณ์ความรู้สึกกับตัวจิต อารมณ์ความรู้สึกกับธาตุรู้ เห็นใหม่ เป็นสองๆ นี่เวลามันฟังๆ มันก็ เป็นสอง เป็นสองแต่เรารับรู้ขึ้นมา เราปฏิบัติของเรา เป็นความจริงของเรา

เรารักษาขึ้นมาเป็นความจริง ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา เราก็มีความภูมิใจ แต่ถ้าพอมัน อ่อนด้อยมาเพราะอะไร มันเสื่อมมาๆ เสื่อมมาเพราะการรักษา เสื่อมมาเพราะเราสละไม่เป็น สติ เราไม่ดี เราก็ฝึกหัดสติขึ้นมา ตั้งสติไว้แล้วกำหนดพุทโธๆ กำหนดพุทโธไว้ให้จิตมันได้ไม่ เปลี่ยนแปลงของมัน

พุทโธ เพราะจิตมันดิบๆ นี่พุทโธ เราระลึกขึ้นมาดิบ พุทโธๆ ย้ำคิดย้ำทำอยู่อย่างนั้น พุท โธๆๆๆ ไม่ให้มันไปไหนเลย เพราะธรรมชาติของจิต ธรรมชาติของพลังงาน ถ้ามันไม่ให้มัน ส่งออกไปไหน มันต้องอยู่ในตัวของมัน พุทโธๆๆ อยู่อย่างนั้นแหละ

ทีนี้พอเราพุทโธ พุทโธแล้วมันอึดอัด พุทโธแล้วมันขัดข้อง อึดอัดขัดข้อง นี่กิเลสมันสอด มาๆ แล้วกำลังเราไม่พอ คนไม่มีอำนาจวาสนา พอมันสอดมา มันดึงเครียดขนาดไหน ปล่อยเลย เลิก ไม่เอาแล้วละ เช็ด แต่ถ้าเราเกิดมา ถ้าไม่เอาแล้ว เช็ด มันจะไปไหน องค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าไปเที่ยวสวน เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันต้องมีฝั่งตรงข้าม ใต้นี้ก็เหมือนกัน ถ้า

มันทุกอย่างนี้ ถ้าออกไปแล้วมันก็ของเดิมมันล่ะ ที่มันวางมาทิ้งมาจากบ้านกว้างมาเพื่อจะปฏิบัติ
วางมา พระभावช เราก็จะเอาจริงเอาจังของเรา แล้วมันจะทิ้งไปไหนล่ะ

เวลาเราอยากปฏิบัติ อยากจะเจอภิเลส เวลาปฏิบัติขึ้นมา พอภิเลสมันขยับตัวหน่อยเดียวนี้
อ่อนแอ ทิ้งเลย เลิกเลย อย่างนี้เราก็ไม่มีอำนาจวาสนาบารมีนะสิ ก็อย่างนี้ ไหนว่าเกิดเป็นมนุษย์
เป็นอริยทรัพย์ไฉ่ ไหนว่าเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา คนมีอำนาจวาสนาไฉ่ ถ้ามีอำนาจ
วาสนา ก็มีอำนาจวาสนากี่มาแล้ว ก็เห็นแล้ว รู้แล้ว แต่มันปฏิบัติไม่ได้ผลขึ้นมาจะทำอย่างไรล่ะ

ก็ต้องต่อสู้สิ ต้องมีกำลังใจ นี่ครูบาอาจารย์ที่ท่านทำมาท่านก็เป็นเหมือนเรานี้แหละ นี่ครู
บาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติมาท่านถึงสงสารพวกเรานะ การปฏิบัตินี้มันแสนยาก ธรรมะนี้ฟากตาย
เอาตายแลกมันมา ถ้าเอาตายแลกมันมา ถ้าไม่เอาตายขึ้นมา กิเลสมันขวางอยู่นั่นนะ เพราะกิเลสมัน
อยู่กับเรา มันหลอกให้เราตายอยู่ในอำนาจมัน แต่เวลาจะเอาจริงๆ ขึ้นมา เวลาตายไปแล้ว ภาวสะ
จิต เห็นไหม นี่วิบาก กิเลสมันกระตุ้นให้เป็นผู้กระทำ กระทำเสร็จแล้วกิเลสมันก็หายไป จิตนี้เป็น
ผู้กระทำใหม่ เพราะกิเลสมันกระตุ้นไม่ได้ มันกระตุ้นให้เรากระทำ พอกระทำเสร็จแล้ว ผลของ
มันใครรับล่ะ วิบากก็อยู่กับเรานี้แหละ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาปฏิบัติขึ้นมา มันก็กระตุ้นให้เลิก พอเลิกไปแล้ว แล้วใครเป็นคนเสีย
ผลประโยชน์ล่ะ? ก็คือจิตเรา แล้วจิตเรา ผลประโยชน์ เห็นไหม แต่ถ้ามันมีสติมีปัญญา มันระลึก
ขึ้นมาได้ ถ้ามันระลึกขึ้นมาได้ มันก็สู้ไฉ่ ถ้ามันสู้ขึ้นไป นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็น
มนุษย์ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านก็เป็นมนุษย์ เราก็เป็นมนุษย์ แล้วบอกว่าการเกิดเป็นมนุษย์นี้
อริยทรัพย์ เราได้อริยทรัพย์มาแล้ว เราควรจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เอาความเป็นจริง เอาทรัพย์
ความเป็นจริงสิ

แต่จะไปเอาทรัพย์ทางโลก โลกเป็นสมบัติสาธารณะ มันไม่เป็นของใครจริงเลย ข้าวของ
เงินทองมันเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ใครจะหามาได้ก็ต้องใช้จ่ายไปธรรมดา เราไม่ปลัดพราก
จากเขา เขาก็ต้องปลัดพรากจากเรา แม้แต่ชีวิตนี้ก็เหมือนกัน เราต้องปลัดพรากจากเราแน่นอน
แล้วถ้าเราไม่ทำตอนนี้ เราจะไปเป็นใครล่ะ จะเป็นจีครอกอีกไฉ่ไหม เห็นเขาทำกันล้มลุก
คลุกคลานอยู่ จีครอกเดินถนนอยู่เต็มเกลื่อนกลาดไปหมด ปฏิบัติเอาแต่ใจของตัวเอง

เราเป็นผู้ดี เราเข้าตามตรอก ถ้าเข้าตามตรอกๆ เข้าตามธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า เข้าตามธรรมขององค์หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เข้าตามธรรมของหลวงตาที่ท่านสั่งสอน

เราจะเข้าตามธรรมอันนั้น ถ้าเราเข้าตามธรรมอันนั้น ธรรมอันนั้นมันเป็นอย่างไรละ คูตี ครูบา อาจารย์ท่านสะดวกสบายมาจากไหน ถ้าท่านสะดวกสบายมา ท่านจะไม่สอนเราอย่างนี้หรอก ท่านจะเอาความสะดวกสบายนั้นสอนเรา เพราะท่านมีประสบการณ์มาอย่างนั้น

แต่นี้ท่านทุกข์ยากมาก่อน เวลาหลวงปู่มัน คูตี หลวงตาท่านบอก ถ้าพูดถึงทางโลกมอง เหมือนเศษคน ไม่เคยอยู่บ้านอยู่เมืองเลย อยู่ป่าอยู่เขามาตลอด แล้วอยู่ป่าอยู่เขาก็ได้อยู่กับชาวเขา มา ชาวเขามันก็มีอะไร

“นี่ตุ้ ตุ้จะเอาอะไร”

“มาเอาข้าว

“เอาข้าวสารหรือเอาข้าวสุก”

“เอาข้าวสุก”

มันก็มีเท่านั้นแหละ เพราะเขาอยู่ของเขา เขากินของเขาอยู่อย่างนั้น เขาคำรงชีวิตของเขาอยู่ อย่างนั้น แล้วเราไปอาศัยเขาอยู่อย่างนั้นมันจะเอาความสุขมาจากไหน นี่พูดถึงความสุขทางโลก นะ แต่ถ้าความสุขทางธรรมมหาศาล ไม่มีใครเข้ามาข้องแวะ มีแต่ความสงบสงัด จิตสงบแล้ว พิจารณาจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ มันมีวิหารธรรม มันมีวิหารธรรม มีธรรมเป็นเครื่องอยู่ นี่มีธรรมเป็น เครื่องอยู่ เทวดา อินทร์ พรหมยังต้องมาปรึกษา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเทศนาว่าการเทวดา อินทร์ พรหมมาตลอดเห็นไหม

เวลาโลกเขาบอกจี๊ทุกข์จี๊ยาก อยู่ป่าอยู่เขาไม่มีสิ่งใดเป็นที่พึ่งอาศัยเลย นี่เป็นคนจี๊ทุกข์ แต่ เวลาเป็นธรรมๆ นี่แหละสุดยอดคน สุดยอดของหัวใจที่เป็นธรรม นี่ครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติมา อย่างนั้น ท่านถึงไม่ให้เราสะดวกสบายไป

อ้าว! สะดวกสบาย กิเลสมันสะดวกสบาย ถ้าเราไม่ฝืนกิเลส เราไม่ได้ฝืนตัวเอง เรา ไม่ได้ฝืนกิเลส ถ้าเราไม่ฝืนกิเลส เห็นไหม ให้เป็นจี๊ครอก ให้มันลุ่มลุกคลุกคลานไป นี่เวลาครูบา อาจารย์ท่านไม่เห็นอย่างนั้น โลกเขาเห็นกันอย่างนั้น เห็นถนนใหญ่ๆ เห็นแต่ความสะดวกสบาย เวลาขับรถก็ขวางเขาไปทั่ว เล่นไหนมันก็ปั่นป่วนเขาไปตลอด ฉันทเป็นคนใหญ่คนโต ฉันทจะไป ตามสะดวกสบายของฉันท นี่โลกเขาทำกันอย่างนั้น

แต่ครูบาอาจารย์เราไม่ทำอย่างนั้น ไม่ทำอย่างนั้น ถ้าท่านปฏิบัติมาอย่างนั้น ท่านก็จะสอนอย่างนั้น แต่นี่ท่านปฏิบัติมาตามความเป็นจริง ปฏิบัติมาตามแนวทางของศาสนา ปฏิบัติมาตามแนวทางขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกไปประพฤติปฏิบัติ ๖ ปี ทำทุกรกิริยามาขนาดไหน ถึงไม่มีทางไป ไม่มีทางไป กลับมาฉันอาหารของนางสุชาดา พอฉันอาหารของนางสุชาดา มันมีกำลังขึ้นมา เพราะก่อนหน้านั้นอดอาหาร ๔๕ วัน นี่จิตมันมีกำลังๆ แต่มันไปไม่ได้ มันไปไม่ถูก เพราะมันไม่เข้าสู่ธรรมอันนี้

แล้วพอเข้าสู่ธรรมอันนี้ วางธรรมและวินัยนี้ไว้ เราศึกษาธรรมอันนี้ แล้วถ้าเราปฏิบัติขึ้นมา เห็นไหม มันจะเอาความสะควกสบายมาจากไหนล่ะ ความสะควกสบายมันเรื่องของกิเลสทั้งนั้นแหละ ความมั่งง่าย ความเห็นแก่ตัว มันเป็นเรื่องของกิเลสทั้งนั้นแหละ แต่ถ้าเอาความจริงล่ะ

เอาความจริง เห็นไหม ถ้าจิตมันเสื่อม คิดอย่างนี้ ทำอย่างนี้แล้วมันจะมีกำลัง คิดอย่างนี้ ทำอย่างนี้แล้ว มนุษย์มันถึงมีคุณค่า อริยทรัพย์ๆ มันเกิดตรงนี้ไง มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐไง มนุษย์สมองใหญ่กว่าสัตว์ไฉน มนุษย์เป็นคนผู้ดีไฉน แต่มนุษย์ทำไมคิดไม่เป็น ให้กิเลสมันข่มขี้แล้วทำไมมันไหลตามเขาไปล่ะ

แต่ถ้ามนุษย์มันเป็นสัตว์ประเสริฐ มันมีสมอง มันมีครูบาอาจารย์ที่ให้อบรม นี่ก็ดูแบบดูอย่างดี องค์ศาสดาท่านยังทุกข์ยากขนาดนี้ ครูเอกของโลก แล้วเราก็มีครูบาอาจารย์ของเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเป็นเครื่องยืนยัน

ฉะนั้น ครูบาอาจารย์เราไม่สอนให้สะควกสบายหรอก ครูบาอาจารย์เรา นี่ชุดงควัตรคือเครื่องขัดเกลาจิตใจ ถ้าไม่ขัดเกลา มันจะไปเลี้ยงมันทำไม ก็มารนี่ จะมาฆ่ามันไม่ใช่หรือ ถ้ามารนี่จะฆ่ามัน จะฆ่ามัน ให้มันฆ่าก่อน ปฏิบัติก็ขี้ครอก ส้มลูกคลุกกลานไปอย่างนั้น

มันต้องคอยดิเคียนตัวเองสิ มันต้องคอยมีกำลังใจ คอยตอกย้ำดี พอคอยตอกย้ำขึ้นมา มันจะเข้มแข็งขึ้นมา มันจะมีกำลังขึ้นมา ถ้ามีกำลังขึ้นมา พอจิตมันเสื่อม เสื่อมก็สู้ เสื่อมก็มีสติมีปัญญาต่อสู้แก้ไขของเรา มา ถึงที่สุดถ้ามันสงบบ่อยครั้งเข้าๆ นี่ชำนาญในวดี ถ้าคนมีความชำนาญเข้าตามตรอก ออกตามประตู เข้าบ้านออกบ้านสะควกสบาย

นี่พอเข้าบ้านออกบ้านสะดวกสบาย เราทำความสะอาดบ้านเรา ทำความสะอาดบ้าน ผงลิ่ง ไคเข้ามาเราก็เห็น ความสกปรกโสมมสิ่งใดมาเราก็เห็น ถ้าจิตเราสงบ เราเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เห็นไหม เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมมันเกิดทิวฏฐิความเห็นผิด เวลาเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม นี่เวลาเห็นกาย เห็นจิต ถ้ามันมีความขุ่นข้อง ความเศร้าหมอง มีสิ่งใด เราจับสิ เราดูแลรักษามัน เราดูแลรักษา เราเข้าตามตรอก ออกตามประตู

เราเข้าตามตรอก ตรอกนี้ ถ้าใครเข้าถึงตรอกของตัวเองได้ มันจะเข้าสู่วิปัสสนา ถ้าเราไม่มีตรอกให้เข้าเลย ไปถึงก็มีผ้าใบผืนหนึ่ง มีแต่รูปไปหมดเลย แล้วมันจะไปทางไหนล่ะ แล้วตัวเองก็ไม่รู้จักตัวเอง เพราะจิตไม่สงบ เพราะเราไม่เคยทำตัวเราเอง ถ้าเราทำตัวเราเอง จิตเราสงบแล้ว เรามีตรอกมีชอกมีชอยของเรา พอจิตมันสงบแล้วมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมขึ้นมา สิ่งใดเศร้าหมอง

นี่ไง ภาคปฏิบัติ ภาคปฏิบัติพอจิตเป็นสมาธิก็รู้ว่าเป็นสมาธิ พอเป็นสมาธิแล้วเราพยายามฝึกหัดของเรา ฝึกหัดใช้ปัญญาของเราให้ได้ ถ้าฝึกหัดใช้ปัญญาของเราขึ้นมา เพราะคนเราจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยปัญญา ปัญญาเท่านั้นที่ชำระล้างกิเลส แต่ถ้าไม่มีสมาธิ ไม่มีสติขึ้นมา เราจับต้องไม่ได้ เราไม่มีตรอกมีชอกมีชอย เราไม่เห็นกิเลสขึ้นมา เราจะเอาอะไรไปชำระล้างมัน สิ่งนั้นมันก็เป็นจินตนาการทั้งนั้นแหละ พอจินตนาการขึ้นมาแล้วก็บอกว่ามีคุณธรรมๆ ถ้ามีคุณธรรมขึ้นมา นี้ขณะที่มีสติปัญญากิเลสมันก็หลบซ่อนอยู่ แหม! มีคุณธรรม แหม! มีความอ่อนน้อม มีความสงบเสงี่ยม พอกิเลสมันตื่นขึ้นมา หมดเลย ล้ม ล้มไปเลย พอล้มไปเลยก็คอตกนะ

เราเกิดเป็นมนุษย์ชาติหนึ่ง แล้วเราก็มารับพระพุทธศาสนา เราก็อยากปฏิบัติเพื่อให้มีคุณธรรมของเรา แต่ด้วยความอ่อนด้อย ด้วยความอ่อนด้อยของสติปัญญาของเรา เราไม่รอบคอบ เวลาพิจารณาไปแล้ว เวลาจิตสงบแล้ว เวลาต่างๆ แล้ว เราก็ทำให้ประสบความสำเร็จไม่ได้ แล้วก็ประมาทเลินเล่อ แล้วเวลาไปหาครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านจะพูดขนาดไหน เหมือนกันๆ นี้กิเลสมันเป็นแบบนี้แหละ คือมันจะพยายามไม่ให้เราค้นคว้าตัวเราเองไง มันพยายามจะไม่ให้เราย้อนกลับมาพิจารณาตัวเราเองไง “นี่เหมือนกันๆ” ไม่ใช่เหมือนกันธรรมดา มันจะเก่งกว่าครูบาอาจารย์ด้วย

แต่ถ้ามันเป็นความจริง ครูบาอาจารย์ท่านสาธุนะ ถ้าท่านสาธุ เพราะอะไร เห็นไหม เวลาหลวงตาท่านพูดกับหลวงปู่มั่น “เออ! มันต้องเป็นอย่างนี้สิ” นี่ท่านมีความภูมิใจมากนะ ครูบา

อาจารย์ของเราท่านสอนเรา ถ้าเราประสบความสำเร็จเป็นความจริง ท่านภูมิใจมาก ศาสนทายาทฯ ศาสนานี้ไม่มีศาสนทายาทผู้ดำรงสืบต่อไป ศาสนามันจะอยู่มั่นคงกันอย่างไร

นี่ไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดกับมาร เห็นไหม “มารเอ๋ย เมื่อใด ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเราจะไม่เข้มแข็ง ยังไม่แก่กล้าสามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วงของลัทธิต่างๆ ได้ เราจะไม่ยอมนิพพาน”

นี่ไง แต่ถ้าเวลาเทศนาว่าการมา นี้มีความเข้มแข็งมา มีคุณธรรมมา พระกัสสปะ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าใครจะทำประโยชน์ พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะท่านก็ล่วงชีวิตไปก่อน นี่อัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวาก็ได้ช่วยเผยแพร่ธรรมะไป แต่พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะก็มาลानิพพานไปเสียก่อน พระกัสสปะบวชมาเป็นผู้นำ บวชเป็นผู้นำ แต่ท่านดูของท่าน ท่านรู้ของท่าน

เวลาเปลี่ยนแลกลงมาภูมิภาคก็แลกลงมาภูมิภาคกับพระกัสสปะ “กัสสปะเอ๋ย เธอก็อายุปานเรา ทำไมยังต้องรุดงควัตรอยู่อย่างนั้น”

“ข้าพเจ้าจะทำได้เพื่อเป็นคติแบบอย่างให้กับอนุชนรุ่นหลัง ข้าพเจ้าไม่ได้ทำเพื่อข้าพเจ้าเลย เพราะข้าพเจ้าก็ได้ปฏิบัติมา เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นพยานอยู่แล้ว”

นี่ไง สิ่งที่ทำมาที่ว่าเป็นประโยชน์ เป็นศาสนทายาทขึ้นไป ถ้าไม่มีศาสนทายาท ไม่มีใครสืบต่อไป แล้วศาสนาใครจะเป็นคนส่งต่อละ การส่งต่อ พระไตรปิฎก นี่ทฤษฎีก็ฟ้าใบหินหนึ่ง มีตรอกซอกซอยมาทั้งนั้นแหละ เขียนไว้เต็มไปหมดเลย แต่มันไม่มีอยู่จริงใจ แล้วถ้ามีอยู่จริงทำอย่างไรละ

นายช่างกรรมทาง เขายังซ่อมถนนหนทางนะ ถนนหนทางยังมีช่างซ่อม มีแขวงการทางเขาดูแลนะ แล้วศาสนาไม่มีศาสนทายาท ไม่มีผู้สืบต่อ ไม่มีใครดูแล ไม่มีใครคอยชี้แนะ แล้วเราจะทำอย่างไรละ

นี่ไง ครูบาอาจารย์ท่านว่า “เออ! เป็นอย่างนี้สิ ถ้าปฏิบัติตามความเป็นจริง” มันไม่มีใคร อิจฉาตร้อนใครหรอก ใครจะไปอิจฉาใคร กรรมของใคร ใครจะไปอิจฉา อิจฉากิเลสไปอิจฉาทำไม แล้วถ้ามีคุณธรรมขึ้นมาก็เป็นสมบัติของเขา ใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ใจของใครก็เป็นใจ

ดวงนั้น ใครมอริยทรัพย์ขึ้นมาในใจดวงนั้นก็เป็นใจดวงนั้น นี่เป็นธรรมชาติส่วนบุคคล ธรรมะในใจ ดวงนั้น

ถ้าจิตของเราสงบแล้ว มีตรอกมีชอกมีชอย เราก็พิจารณาของเรา ฝึกหัดใช้ปัญญาของเรา แยกแยะของเรา เห็นกายนะ จับกาย ถ้าเป็นเจโตวิมุตติจะเห็นกาย เห็นกายเป็นสิ่งใด เห็นกายแล้ว พิจารณา ถ้าจับแล้วพอมันหลุดไม้หลุดมือ เริ่มต้นจะเป็นอย่างนี้หมดแหละ จับแล้วหลุดไม้หลุดมือ จับแล้วมันไม่อยู่ มันเป็นเรื่องธรรมดา เวลาเห็นกายมันก็ตื่นตื่น จิตสงบแล้วก็แหม! มีความสุข มีความพอใจมาก เวลาเห็นกายขึ้นมา อ้อหืม! มันจะวิปัสสนาแล้วนะ มันจะได้ธรรมะแล้วนะ

มันทำจะว่าลูกลี้ลูกกลนก็ได้ เพราะเรายังไม่มีความชำนาญ ถ้ามันลูกลี้ลูกกลน มันทำแล้วก็ทำไม่ได้ ถ้ามีครูบาอาจารย์ เออ! วางไว้ก่อนๆ กลับมาทำความสงบของใจให้มันคงขึ้นมา แล้วถ้ามันคงขึ้นมา จับขึ้นมามันก็เห็นภาพชัดเจนนั้น พอชัดเจน จิตมีกำลังแล้วก็วิภาคะ ให้เป็นไตรลักษณ์ ให้มันขยายส่วนของมัน ถ้าขยายส่วนของมัน เวลามันปล่อยแล้วมันมีความสุข

ความสุขมากกว่านั้น เห็นใหม่ จิตสงบมีความสุขอย่างนั้น พอพิจารณาไป โอ้โฮ! มันมีความสุขมากกว่าจิตสงบหลายเท่าเลย เพราะจิตสงบก็คือสงบ ฤทธิชีไพรเขาทำของเขาได้แล้ว แต่มันเป็นมิจฉาสมาธิ เพราะมันไม่มีสัมมา สัมมาสมาธิคือสมาธิที่ออกฝึกหัดใช้ปัญญาก้าวหน้า ดำเนินต่อไป ถ้ามิจฉาสมาธิ สมาธิแล้วก็มีมีความสุข มีความระงับ สมาธิเป็นเรา เราเป็นสมาธิอยู่ อย่างนั้นแหละ แล้วมันก็ไม่ก้าวหน้าไป แล้วมันจะก้าวหน้า ก้าวหน้าอย่างไรละ เพราะก้าวหน้า จะน้อยระลึกไปสู่กาย สู่เวทนา สู่จิต สู่ธรรม มันก็ไม่รู้ไม่เห็นของมัน

ถ้ามันรู้มันเห็นของมัน คูตี เราพิจารณากายกัน พิจารณากายแล้ว เวลามันปล่อยวางแล้วทำอย่างไรต่อไป ถ้าพิจารณากายๆ การพิจารณากายมันอยู่ที่จริตนิสัย คนเรามีอำนาจวาสนา มีจริตนิสัยขึ้นมา มันสร้างมา กรรมใด กรรมดีกรรมชั่ว คูตี คนเกิดมา คนมีเชาวน์มีปัญญา คนเกิดมาแล้วทำงานประสบความสำเร็จเพราะเขามีบุญกุศลของเขา มา เราเกิดมาแล้วเราทุกข์ๆ ยากๆ ขึ้นมา ก็เราทำบุญของเราอย่างนี้ จิตมันมีพันธุกรรมของมัน มันมีของมัน มีวิบากกรรมของมัน

ถ้าจิตมีวิบากกรรม เห็นใหม่ พอเราพิจารณา เราเห็นกายของเรา มันเห็นกาย เห็นกายโดยวิบากกรรม เห็นกายโดยอำนาจวาสนา คือเห็นกายโดยสัมพล่น ถ้าอย่างนี้มันพิจารณาสัมพล่น มันจับพลัดจับผลู แต่ถ้าเราจับพลัดจับผลู เราจับของเราได้ เราพยายามตั้งสติของเรา ทำจิตของเราให้

สงบ แล้วระลึกขึ้นมา รำพึงขึ้นมา รำพึงขึ้นมาแล้วถ้ามันเป็นไปได้ พิจารณาให้มันแปรสภาพ มันแปรให้ดูเลยนะ แปรให้ดูเลย มันแปรสภาพ มันอึดขึ้น มันพุ่มนพอง มันเน่ามันหนอนของมันไป

ถ้ามันแปรสภาพให้ดู ถ้ามันเป็นไปได้ แปรสภาพถ้ามันเป็นไปได้ ให้มันถึงที่สุด พอแปรสภาพ แปรไปเรื่อย แต่มันไม่จบๆ นี่กำลังไม่พอแล้ว เห็นไหม แปรอยู่นั่นแหละ แปรแล้วไม่จบสักที แปรสภาพไปมันก็ต้องสิ้นสุดสิ กระบวนการมันต้องจบ ทำไมมันแปรสภาพแล้วมันแปรอยู่เรื่อยๆ นี่กำลังไม่พอ ภาพมันเคลื่อนไปเรื่อยๆ

ภาพเคลื่อนเรื่อยๆ กับปัญหาที่มันแยกแยะมันคนละเรื่องกันนะ นี่ถ้าจิตมีกำลังมันแตกต่างกันอย่างนี้ มันรู้ นี่ไง นี่เข้าตามตรอก มันมีตรอกมีชอกมีชอย มันมีของมัน มันถึงเป็นอริยสัจ มันถึงเป็นสังขาร ถ้ามันพิจารณาไปแล้วมันไม่ปล่อย ไม่ปล่อยก็วางไว้ นี่อำนาจวาสนาของคนไม่เหมือนกัน เห็นไหม บัว ๔ เหล่า บัว ๔ เหล่า คนสร้างมาไม่เท่ากัน เราไม่ต้องไปเทียบไปเคียงกับใคร อย่าไปเทียบเคียง

เวลาเทียบเคียง เทียบเคียงเวลามันไม่สู้ มันไม่พอใจก็เทียบเคียง มนุษย์ก็มนุษย์เหมือนกัน เทียบเคียงเพื่อให้กำลังใจ แต่ถ้ามันไปเทียบเคียงเรื่องอำนาจวาสนา เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาตรัสรู้เองโดยชอบ ใครจะไปเทียบ พุทธวิสัยไปเทียบได้อย่างไร ก็เลศท้วงหัวจะ ไปเทียบกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทียบไม่ได้

นี่ไง เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติของท่านไป ท่านทำของท่านได้เพราะท่านมีอำนาจวาสนาของท่าน แล้วเราก็มีอำนาจวาสนาอยู่ เพราะเรารู้ก็เห็นของเราอยู่ เราก็พยายามชวนขวายของเราไป ถ้าเราไปเทียบเคียงว่าเขาไปไกล เขาไปแล้ว เขาปฏิบัติง่าย เราทำไม่ได้ นี่เทียบเคียงอย่างนี้แล้วจิตใจมันห่อเหี่ยว

เราเทียบเคียงเพื่อเสริมสติเสริมปัญญา อย่าเทียบเคียงโดยให้กิเลสเหยียบย่ำตัวเอง ถ้าเหยียบย่ำตัวเอง เปลี่ยนเลย เปลี่ยนมา เปลี่ยนอารมณ์ขึ้นมา พิจารณาของเราซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ นี่คำว่าซ้ำแล้วซ้ำเล่า เพราะเวลาปฏิบัตินะ นี่เข้าตามตรอก ออกตามประตู มันเป็นอย่างนั้น

ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ ชัดๆ ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์คือสมุทัย นิโรธคือการดับทุกข์ แล้ววิธีการดับทุกข์ วิธีการดับทุกข์ นี่โดยสัจจะมีแค่นี้แหละ แต่เวลาปฏิบัติกันล้มลุกคลุกคลานเกือบเป็นเกือบตาย เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัม

พุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย กว่าจะมารู้ความจริง แล้วรู้ความจริง ก็บอกเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ความจริงมันก็มีแบบแปลน มันก็มีเครื่องดำเนิน นี่มีแบบแปลน มีทฤษฎีขึ้นมา เราก็ไปศึกษากันว่าเรารู้

ทัฬหีขวางหม้อ รู้ธรรมขึ้นมาแล้วมันมีความจริงอะไรในใจนั้น ความจริงมันมีความจริงจริงหรือเปล่า นี่รู้มาๆ รู้จำกับรู้จริงมันแตกต่างกัน ถ้ารู้จำมา รู้จำมามันก็จี้ครอกใจ จี้ครอกกับตัวเอง ก็เลสมันทำให้ตัวเองเสียหาย นี่จี้ครอก นี่รู้จำ ถ้ารู้จริงละ รู้จริงก็ทำกันอยู่นี่ไง ถ้ารู้จริง มันรู้จริงขึ้นมา สัจจะความจริงขึ้นมา นี่ปริยัติ ปฏิบัติ

ถ้าปฏิบัติตามความจริงขึ้นมา พิจารณาซ้าๆ เข้าไป เพราะโดยอริยสัง โดยตรอกโดยชอก โดยชอยมันเป็นแบบนี้ ทีนี้เพียงแต่ว่าปฏิบัติไปแล้วมันจะสำเร็จ ปฏิบัติไปแล้วมันสมุจเฉทปหาน แล้วถ้าสมุจเฉทปหาน นี่ตรอกชอกชอย ปิดประตูบ้าน จบ เป็นชั้นเป็นตอนๆ นะ

นี่บ้านเรา เราปิดบ้าน ปิดประตู ปิดห้องหับให้เรียบร้อย จะไม่มีสิ่งใดเลย นี้อุปปกรรม ไม่มีใครเข้าไม่มีใครออก ใครจะเข้าใครจะออกอีกล่ะ ก็เรานี้เป็นคนเข้าเอง เราหาตรอกหาชอกชอยของเราขึ้นมา เราเข้าประตูของเรา เราเข้าบ้านของเรา เราทำความสะอาดบ้านของเรา ทำเสร็จเรียบร้อยแล้วปิดบ้าน ทำบ้านหลังต่อไป เพราะมรรค ๔ ผล ๔ เห็นไหม มรรค ๔ ผล ๔ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล ถ้าบ้านต่อไปละ บ้านต่อไปนะ เราบอกว่าเราทำบ้านหลังนี้เสร็จแล้ว บ้านเสร็จแล้วก็ควรเสร็จ ทำไมต้องมีต่อไปด้วยละ

ถ้าเป็นโสดาปัตติมรรค มรรคที่กระบวนการของมรรค มรรคสามัคคี มรรคนี้สมุจเฉทปหานไปแล้ว โสดาปัตติมรรคมันไป มันถึงกลายเป็นโสดาปัตติผล แล้วถ้าสกิทาคามีมรรค มันโสดาปัตติมรรคกับสกิทาคามีมรรคมันไม่ใช่มรรคอันเดียวกัน มรรคหยาบ มรรคละเอียด ถ้ามรรคหยาบมันข้ามมรรคละเอียด ฉะนั้น การดำเนินการต่อไปมันก็ต้องเดินด้วยสกิทาคามีมรรค ด้วยอนาคามีมรรค ด้วยอรหัตตมรรค นี่เป็นคุณธรรม เป็นสัจจะ เป็นความจริง มรรค ๔ ผล ๔

นี่ไง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านรู้จริงของท่าน ถ้าเวลาใครไปคุยธรรมะระดับไหนนี่มันรู้ได้ รู้ได้เลย ถ้าเป็นโสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผลเขาก็พูดได้แก่นั้นแหละ ไม่รู้จักสกิทาคามีมรรคแล้วเวลาพูดก็พูดถึงโสดาปัตติมรรค ๔ หนกนี่ก็ว่าจบ ครูบาอาจารย์ท่านหัวเราะ คนรู้เขาหัวเราะแต่คนไม่รู้มันพูด อู้หู! นี่โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติมรรค ๔ หนนะ มันบอกว่ามันสิ้น ไอ้คนไม่รู้

พูดด้วยความมองอาจ พูดด้วยอวิชา พูดด้วยกิเลส แต่ครูบาอาจารย์ของเราท่านรู้ของท่าน ท่านถึงบอกว่าถ้าบ้านหลังแรกมันจบแล้ว แล้วบ้านหลังที่สองล่ะ นี่สภิกษาคามีมรรคทำอย่างไร

ตรอกซอกซอยเราก็พยายามทำความสงบของเราให้มากขึ้น มันจะเข้าสู่ตรอกของสภิกษาคามีมรรค แล้วพิจารณาถึงที่สุดแล้วมันก็เป็นสภิกษาคามีผล แล้วเวลาเข้าสู่อนาคามีมรรคมันละเอียดมาก มันละเอียดมันถึงเป็นมหาสติมหาปัญญา เพราะมันเป็นกามราคะ มันทำลายกามภพ มันทำลายเป็นขั้นๆ ขึ้นไปนะ

นี่กามราคะมันทำให้สัตว์โลก เทวดา อินทร์ พรหม เทวดายังเสพ นี่พรหมถ้าเป็นฉานโลกีย์ ถ้าเป็นอนาคามี พรหมนั้นก็จบสิ้นไป นี่ตั้งแต่กามภพลงมา ถ้ามันพิจารณาของมัน มันทำลายกามราคะ สิ่งนี้มันละเอียดขึ้นไป

นี่ไง สิ่งที่ว่าตรอกซอกซอยที่มันแต่ละชั้นแต่ละตอนขึ้นไป ถึงที่สุดนะ อรหัตตมรรค อรหัตตผล มันทำลายตัวมันเอง ทำลายทั้งหมด สิ่งที่เราทำลายมานี้ อกุปปธรรมๆ ถึงที่สุดแล้วทำลายภวาสวะทำลายภพหมดเลย พอทำลายภพหมดแล้วพ้นออกไป ในเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเที่ยวสวน เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ด้วยสังขะ ด้วยอริยสังขะ ด้วยสังขะความจริง ด้วยอริยมรรค ได้ทำลายทุกๆ สิ่งหมดแล้ว มันไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายอีกแล้ว นี่ธรรมชาติๆ ทำลายภวาสวะทำลายภพทำลายชาติ ทำลายทุกอย่างหมดแล้ว

ที่ว่าไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย เห็นไหม นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติขึ้นมาตามความเป็นจริง แล้ววางธรรมและวินัยนี้ไว้ นี่เป็นทฤษฎี เห็นไหม ถ้าเราไปศึกษามาแล้ว ศึกษาว่ามันก็เป็นจีตรอก แต่ถ้าเวลาปฏิบัติขึ้นมาตามความเป็นจริง นี่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติตามความเป็นจริง แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าพระอรหันต์ในสมัยพุทธกาล พระอรหันต์ก็มีความสะอาดบริสุทธิ์เหมือนกัน แตกต่างกันด้วยพุทธวิสัย สาวกวิสัย สาวกะวิสัย นี่สิ่งที่วิสัยแตกต่างกัน แล้วสาวกวิสัยยังแตกต่างกันไป คูสิ เอตทัคคะ ๘๐ องค์ก็แตกต่างกันไป ความแตกต่าง เห็นไหม แตกต่าง แต่ความสะอาดบริสุทธิ์มันเหมือนกัน

นี่ก็เหมือนกัน เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันต้องเป็นความเป็นจริง มันถึงว่าเข้าตามตรอกออกตามประตู ปฏิบัติจริง รู้จริง เห็นจริง เป็นอริยสังขะสังขะความจริงในใจของเรา เอวัง